

య థార్థ వా ది

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

అదర్శగ్రంథమండలి, విజయవాడ.

ప్రథమ కూర్పు 1956
మొదటి
జయశ్రీ ప్రిస్, విజయవాడ.

వెలి : ఒక రూపాయి

సంపాదకుడు :
గద్దెలింగయ్య

యథార్థవాది

మొదటిరంగం

[సీతాపతి ఇల్లు. సాయంకాలం అయిదుగంటల వేళ.

సీతాపతి, డాక్టరు రామమూర్తి మాట్లాడుకుంటున్నారు.]

సీతా : అయితే నువ్వు ఇంగ్లండులో వున్న సంవత్సరకాలంలో చాలా విచిత్రమయిన డ్రగ్గులు పరిచయం చేసుకున్నావన్నమాట.

రామ్మూ : కాని వీటిల్లో చాలాభాగం ప్రమాదకరమైనవిరా, సీతాపతీ. ఎంతో నిపుణులు ఎంతో జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే తప్ప వాటివల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. కొన్ని డ్రగ్గులు మనస్తత్వంలో తాత్కాలికంగా వింతమార్పులు తెప్పించటానికి తప్ప ఇంకెందుకూ పనికిరావు.

సీతా : అటువంటివిచిత్రమైన డ్రగ్గు లేవైనా నీవెంట తెచ్చావా?

రామ్మూ : లేదు—

సీతా : నీ వాలకం చూస్తే తెచ్చినట్టే ఉన్నావు.

రామ్మూ : నీ దగ్గర దాపరికం దేనికిగాని, ఒక విచిత్రమైన డ్రగ్గు ఒకటి తిరిగివచ్చాక ఇక్కడే తయారుచేశాను—

సీతా : నువ్వే ?

రామ్మూ : అవును. ఆశ్చర్యపడకు. ఇది అచ్చగా నేనొక్కణ్ణే కనిపెట్టినది కాదు. ఇంగ్లండులో ఒక విచిత్రవ్యక్తి వున్నాడు? ఆయన అసలు పేరు చెప్పను. మాటవరసకి ఆయన పేరు మిస్టర్ టర్పిన్ అనిపించింది. ఈ టర్పిన్ తాత డాక్టరు పరీక్షకు.

చదివి డిగ్రీ పొందకుండానే మూలికలతో వైద్యంచేసి
 కొన్నికొన్ని రోగాలను అమోఘంగా నయంచేస్తూండే
 వాడు. ఆయన ప్రాక్టీసు చాలా జాస్తికావటం చూసి
 డాక్టర్లు కొందరుచేరి ఆయన్ని జైలుకు పంపించారు. నేను
 చెప్పిన టర్పిన్ కు చిన్నతనంలోనే తండ్రిపోతే తాతదగ్గర
 పెరిగాడు. ఈ టర్పిన్ ఇప్పుడు నడివయస్సు దాటుతున్న
 వాడు. మా ఇద్దరికీ పరిచయమైన తరవాత నన్ను మన
 నాటుమందులను గురించి ఊసుపోకకి అడిగినట్టు అడిగాడు.
 వస్తుగుణదీపికలో విచిత్రంగా కనిపించిన కొన్ని వస్తు
 గుణాలు ఆయనకు చెప్పాను. అంతా శ్రద్ధగా విన్నాడు.
 తరవాత కొద్దిరోజులకు న న్నాయన తన ఇంటికి భోజ
 నానికి పిలిచాడు. ఆయన ఇంట్లో ఒక గది ఘర్తు రసా
 యనశాల—రిటార్టులు, పిపెట్, బ్యూరెట్లు వగైరాలతో
 సహా! వివరాలన్నీ చెప్పి నిన్ను వేధించటం దేనికిగాని,
 ఆయనా నేనూ కలిసి ఒక డ్రగ్గు సృష్టించాం. దాన్ని
 చెప్పకుండా కొందరి మీద ప్రయోగించాం. అది ఎంత
 మాత్రమూ ప్రమాదకరమైనదికాదు. దుష్ఫలితాలు,
 మేం గమనించినంతవరకూ ఏమాత్రమూ లేవు. కాని ఉన్న
 ఫలితం ఒకటే అతి విచిత్రమైనది. ఆ డ్రగ్గును మంచి
 నీటిలో కలిపి ఇస్తే కొద్దిగా వాసన వట్టిస్తుంది. కాని
 కాఫీలో కలిపితే కనుక్కోవటం అసాధ్యం. టర్పిన్ ఒక
 కుటుంబాన్ని కాఫీకి పిలిచాడు. భార్య, భర్త, ఇద్దరు
 పిల్లలూనూ. మే మిచ్చిన కాఫీ తాగిన రెండునిమిషాలకి
 భార్యభర్తలు ఒకరినొకరు నిష్కారాణాడుకోసాగాడు.

వారంత ఆదర్శ దంపతులు లేరని అంతా అనుకునేవాళ్ళు ఒకరిమీద ఒకరు ఆరోపణలు చెయ్యసాగారు. పిల్లలో మాత్రం దాదాపు మార్చేమీ లేదు.

సీతా : వాళ్ళు పోట్లాడుకోవటానికి కారణం ?

రామ్మూ : మాడ్చగ్గే ! అది తీసుకున్నవాళ్ళు నిజం దాచుకో లేరు. నేను చెప్పిన భార్యా భర్తలు తమ వినాహం అయినాక ఇతరులను ఎవరెవరిని ఎప్పుడెప్పుడు ప్రేమించినదీ చెప్పేవారు. వింటున్న మాకు ఘోర మనిషించింది. ఇటు వంటి డ్రగ్గులు తీసుకున్న తరవాత నెలలతరబడి వాంతులు వచ్చి, కీళ్లు పట్టుకుపోవటం ఘోరమూ, ఈవిధంగా కడుపులో ఉన్న రహస్యం బయటపెట్టుకోవటం ఘోరమూ అంటే ఇదే ఘోరమంటాను.

సీతా : అదేమిటా రామ్మూర్తి. ఈ డ్రగ్గును గురించి నువ్వు చెప్పేది నిజమైతే నిజం తెలుసుకోవటానికి గొప్పసాధనం కద ? మాటవరసకు హత్యలూ అవీ జరిగినప్పుడు హంతకులచేత నిజం చెప్పించటాని కిది అమోఘంగా పని కొస్తుందిగద.

రామ్మూ : ఆ డ్రగ్గు నిజమే చెప్పిస్తుందని నాకు తెలుసు. కాని అందుకీ తెలిసేదెట్లా ? కొన్ని కేసులలో బహిరంగంగా ప్రయోగించాలి. అదే ప్రమాదకరం. అక్కడే ఉన్నచిక్కంతా. నా మటుకు నాలింతరాత్మలో నే నెరుగుదును—ఈ డ్రగ్గు ఎటువంటివాడిచేతనైనా నిజం ఒప్పిస్తుంది. ఈప్రపంచంలో యథార్థవాదిఅనదగినవాడుండటం సాధ్యంకాదు. ఎందుకంటే ఒకరిని గురించి యథార్థం చెప్ప

గలవాడు మరొకరినిగురించి చెప్పటానికి ఒప్పుకోడు. ఈ డ్రగ్గు అట్లా కాదు. దీన్ని ఎవరికిచ్చినా వాడిచేత సత్యం పలికిస్తుంది. ఇదే అసలైన యథార్థవాది. అందుకే ఇది లోకనిరోధి.

సీతా : (అనుమానంగా) అవునూ, నువ్వన్నట్లు ఈ డ్రగ్గు నిజమే చెప్పిస్తున్నదని నీకుమాత్రం రుజువేదీ?

రామ్మూ : (నవ్వి) పిచ్చివాడా, నేనే దీన్ని రెండుసార్లు తీసుకున్నాను. దీనివల్ల దుష్ఫలితాలుండవని రుజువుచేసుకోవటానికి ఒకటి, ఇది మెదడుమీద ఎట్లా పనిచేస్తుందో తెలుసుకోవటాని కొకటినూ.

సీతా : (ఆత్రంగా) చెప్పవే? ఎట్లా పనిచేసిందిరా?

రామ్మూ : రెండుసార్లుకూడా ఒంటరిగా, ఇంట్లో ఒక్కణ్ణే ఉన్నప్పుడు, తలుపులు గడియవేసుకుని తీసుకున్నాను. దాని ప్రభావం ఇరవై నిమిషాల్లో ప్రారంభమయినట్లు కనబడింది. తత్వాన్నిబట్టి ఇంకా ముందుగానూ, అంతకన్న ఆలస్యంగానూ పనిచెయ్యవచ్చునేమో, గాని ప్రభావంలో మనసు మామూలుకన్న నిర్మలంగా ఉన్నట్టుంటుంది. మాట్లాడబుద్ధిఅవుతుంది. నేను పెకే మాట్లాడేశాను — విశేషాఘ్న లేకపోయినా. చివరకు రాద్ధామని ఆలోచన తట్టింది. కాగితం కలం తీసుకుని గబగబా రాయసాగాను. మూడుగంటలో నాలుగుగంటలో రాశాను. తరవాత క్రమంగా ఎఫ్ఐట్ తగ్గిపోసాగింది. ఇంతకీ నేను రాయటం అసహనమే అయింది. ఎందుచేతనంటే నేను రాసిన ప్రతి

అక్షరమూ నాకు తరవాతకూడా జ్ఞాపకంఉంది. నేనా రెండువర్షాయూలు రాసినదికూడా నువు మీన్నప్పడు చదువుచువుగాని. మరొకరికైతే చూపించనుసుమా. ఇతరులు చూడగూడనిది అందులో చూడండి. జ్ఞాపకం ఉంచుకో—ఆ సమయంలో నాదగ్గర ఎవరైనా ఉంటే అందులో ప్రతి అక్షరం పైకి అనేసి ఉండేవాణ్ణి. డ్రగ్గుయొక్క మహత్వం నీకు పూర్తిగా అర్థమయిందికాదూ? అది పని చేస్తున్నంతసేపూ, ఇది దాచవలసిన విషయం. దీన్ని పైకి అనకూడదు అన్నభావమే ఉండదు. దాని ప్రభావంచేత మాట్లాడినవారికి ఆ భావం తిగి వచ్చే శాక అంతా మించే పోతుంది. కూరంగా నిజం మాట్లాడే సాక్రటీస్ లాటివాళ్ళ రక్తంలో ఈ పదార్థం దాని కదే తయారవుతుందేమో.

సీతా : (ఆలోచనగా) ఓహో! అదా—సం—గ—తీ! ఆ డ్రగ్గును గురించి నువ్వంత దారుణంగా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నానో నా కిప్పు డర్థమయింది... ఇంతకీ ఈ డ్రగ్గు తీసుకుంటే నోటంట వచ్చేదంతా పచ్చి నిజమేనా?

రామ్మూ : (నవ్వుతూ) నేనంటే కేవలం డాక్టర్లుగాని, నువు రాతగాడివి, మేఘావిని, తత్వవేత్తవు. నిజమన్నది తెలుసుకోవటానికి తరతరాల విజ్ఞానం కావాలి, మేధస్సు కావాలి. వాటిని ఈ డ్రగ్గు సృష్టిస్తుందా? వట్టిమాట. కాని మనిషి అంతరాత్మకు నిజంగా తోచినదాన్ని ఈ డ్రగ్గు దాపరికం లేకుండా బయటపెడుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు నీకు తెలియకుండా దాగిఉన్న నిజాన్నికూడా కుండవగలేసి బయటపెడుతుంది. కాని నీకు అసలే తెలియని నిజాన్ని తెలుసుకునే

టట్టు చేయటానికి ఈ డ్రగ్స్ పనికిరాదు. అదే సాధ్యమైతే ఈ పాటికి సృష్టిరహస్యాలన్నీ నేనే తెలుసుకుని ఉండును గద. (టెలిఫోన్ మోగుతుంది)

సీతా : ఒక్కక్షణం...హలో, సీతావతిని. ఆఁ, ఆఁ, ఏంరా, సూర్యం! ఆవిడ పుట్టినరోజు పండక్కి నేనుకూడా ఏమిట్రా?...ఏమిటి?...ఏదో సాకు చెప్పేయ్యలేవూ?... మరేం లేదుగాని, ఓల్డ్ ఫ్రెండ్ ఒకతను చాలాకాలానికి కనిపించారూ, హాస్కు కొడుతున్నాం,...అతన్ని కూడానా? ఎందుకులేరా?...అతని పేరు డాక్టర్ రామమూర్తి...ఆఁ ఆఁ...యూరప్ లో ఒక ఏడాది ఉండివచ్చాడు ... ఏమిటి?...రానంటాడేమో...నా తరపున ప్రెజెంటా?... దానికేం భాగ్యం! నువ్వే ఆవిడ క్లిప్తమైనదేదో కొనేసి నాకు బిల్లు పంపేద్దూ. నీ మొహం. ఇందులో పేరేమిట్రా? ఏమిటి? నువ్వొస్తావా? బజారుకెళ్ళి నాతరపునకూడా ప్రెజెంటుకొని తెస్తావా? ఎంతలో వస్తావ్?...ఇప్పుడు నా గడియారంలో (చూసుకుని) అయిదూ ఇరవై అయింది... అయిదూ నలభైఅయిదుకల్లా వస్తావా?...రెడిగా ఉండకేం జేస్తానూ? శనివడితే పదేళ్ళూ నువ్వుపడితే పథ్నాలు గేళ్ళూనూ. చీరీయో...(టెలిఫోన్ చప్పుడుతో పెట్టెస్తూ) డామ్ ఫూల్.

రామ్మూ : ఎవర్రా అదీ?

సీతా : సూర్యనారాయణ అనీ, ఎంతో తెలివిగలవాడురా, ఒక్క ఆడదానిమూలంగా పూలయిపోతున్నాడు.

రామ్మూ : నిన్నెక్కడికో రమ్మన్నట్టుండే?

సీతా : ఆ కల్యాణి పుట్టినరోజు పండగట. నన్నుగూడా రమ్మంటాడు. వీడు మాకందరికీ, వొద్దుబాబూ అంటున్నా వినకుండా ఒకప్పుడు సోషలిజంమీద లెక్కరిచ్చినవాడు. తెలుసా? భాగ్యవంతుల ఇంట ప్రవేశం దొరికేరీకి సోషలిజం కాస్తా ఇగిరి చక్కాపోయింది. ఆ మాధవరావుగారింటి కుక్కకన్న హీనంగా ఆ ఇల్లు పట్టుకు వేళ్ళాడుతున్నాడు. ఆ కల్యాణి తనని పెళ్ళాడుతుందని వాడి ఆశకోతికళ్ళూ అదీనూ. నన్నడిగితే వాళ్ళమ్మ నిజంగా అందగత్తె, ముప్పైఅయిదు పైచిర్ల వయస్సున్నా ఇప్పటికూడా ఆ దమయంతి అవ్వరసలాగా ఉంటుందనుకో.

రామ్మూ : ఈ సూర్యనారాయణ ఎట్లాపోతే నీకెందుకురా? అతనికిలేని బాధ నీకెందుకూ?

సీతా : పనికొచ్చేవాడు నిష్కారణంగా నీ కళ్ళెదట పాడై పోతుంటే నీకెట్లా ఉంటుందిరా? వీడికి ఫస్ట్ క్లాస్ సైనెంట్రల్ గవర్నమెంట్ జాబ్ వచ్చింది. వెళ్ళగూడదూ? అంతోటి జగదేకసుందరీ కళ్ళుతిప్పి...మమ్మల్ని విడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోతారా?...అని అడిగిందిటా, రానని రాసేశాడు. వాడి క్షేమం కోరిన నాబోటివాళ్ళ కెట్లా ఉంటుందీ?

రామ్మూ : చూడు సీతావతీ, ఇతనికి సంపర్కం చెడగొడదాం?

సీతా : అంతకంటే కావాలిసిందేమిటి? కాని ఎట్లా చెడగొడదాం?

రామ్మూ : (గొంతు తగ్గించి) నేను చెప్పిన డ్రగ్సు ఒక షోసు నా జేబులోనే వుంది.

సీతా : (నిర్ఘాతపోయి) వాడికిద్దామంటావా? (ధైర్యంగా)
అవు నెందుకివ్వకూడదూ ?

రామ్మూ : అయితే అతను వచ్చేలోపుగా కాఫీ ఏర్పాటు
చెయ్యి, మరి.

సీతా : కొపంతీసి వాడికేం అపకారం జరగదుకద ?

రామ్మూ : ఇదే అపకారం. అతను ఇవాళ ఆ కళ్యాణితో
తన మనసులో వున్న నిజం చెప్పేస్తాడు.

సీతా : వాడి కామె మీద నిజంగా ప్రేమే వుంటే?

రామ్మూ : ఉంటే దానికి నువ్వు అభ్యంతరం చెప్ప
బోతున్నావా ?

సీతా : లేదనుకో. (తెగింపుగా) సరే కానీ. ఇదేమిటో
తేల్చేద్దాం. మా ఆవిడతో మూడుగ్లాసులు కాఫీ చెయ్యి
మని చెప్పొస్తానుండు.

రామ్మూ : ఇదుగో ఈ పొట్లంకూడా తీసుకుపో. కాఫీ దగ్గి
రుండి చేయించి గుర్తుగా ఒక కప్పులో నువ్వే దాన్ని కలిపి
తీసుకురా. అతను వచ్చాక నీచేత్తో నువ్వే కప్పలందించు.
తెలిసిదా ?

సీతా : (భయంగా) పొరపాటున కప్పులు తారుమారైతే ?

రామ్మూ : మరేం కొంప మునగదులే. అది విషంకాదు.

రెండవ రంగం

[మాధవరావుగారి ఇల్లు. సాయంకాలం ఆరుగంటలు. జనం సందడిగా ఉన్నారు. దూరంగా గ్రామోఫోన్ పాట వినిపిస్తోంది. దమయంతీ, కల్యాణీ మూలగదిలో ఏకాంతంగా చిన్న గొంతుకలతో మాట్లాడుకుంటూంటారు].

కల్యాణి : అమ్మా, పెజెంటన్నీ జాగ్రత్తగా గుర్తుగా, ఉంచుతున్నావా ?

దమయంతీ : ఆ, ఆ. ఇంకా రావలసినవాళ్లు—ముఖ్యమైనవాల్లేవరన్నా ఉన్నారా ?

కల్యాణి : అందరూ వచ్చినట్టేలే. అన్నట్టు సూర్యం ఒకడు రాలేదు. పస్తాళ్ళే... అన్నట్టు, చూడమ్మా, రాత్రి భోజనాలకు చాలామందిని ఉంచకు. పది పన్నెండుమంది కన్న వద్దు.

దమ : అట్లాగేలేమ్మా.

కల్యాణి : చూడమ్మా. ఇవాళ సూర్యం పెళ్ళివిషయం అడుగు తాడేమో. ఏం చెప్పమంటావ్ ?

దమ : నువ్వేం తొందరపడకు. ఆలోచించుకుంటానను. మీ నాన్నగార్నీ, పెదబాబుగార్నీ, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గార్నీ సలహా అడగాలని చెప్పు.

కల్యాణి : సరేలే. నే పోతున్నా. పెదబాబుగారు నీకోసమే కాబోలు కేకపెడుతున్నట్టుంది.

దమ : (విసుగ్గా) ఆయనొకడూ... ఎన్ని చోట్లా ఉంటాను—ఒక్క మనిషిని. (గొంతెత్తి) వచ్చే, వచ్చే. (కూతురితో అమ్మాయ్, నువ్విక్కడే వుండు, నే నిప్పుడే వస్తా.

(దమయంతి వెళ్ళినాక కల్యాణి ఏదో కూనిరాగం
పాడుతూ వుంటుంది)

ప్రభా : (చిన్నగొంతుతో) హాలో మిస్ కల్యాణి !

కల్యా : హాలో, ప్రభాకరావుగారూ !

ప్రభా : (పాడుతూ) హావీ బర్డ్ డే టుయూ...ఎవరూ లేరల్లే
వుండే ?

కల్యా : (సవ్వతూ) నే నున్నానుగా !

ప్రభా : అంటే, నావుద్దేశం. ఉండక్కర్లేనివాళ్ళెవరూ లేరు
గదా అని.

కల్యా : వాళ్ళెవరో నాకు తెలీదే.

ప్రభా : నువ్వు నేనూ తప్ప మరెవ్వరూ అక్కర్లేదు.

కల్యా : అంత రహస్యమేమిటబ్బా ?

ప్రభా : ఇదుగో ప్రెజెంట్.

కల్యా : థాంక్స్...చెయ్యి వదలండి, ప్లీజ్.

ప్రభా : అంటే నాకు పాణిగ్రహణం ఆశ లేదన్నమాటేనా ?

కల్యా : ఇవాళేకదా నాకు పందొమ్మిది వెళ్ళాయి. ఇంకా
రెండేళ్ళదాకా వెళ్ళాడే ఉద్దేశం నాకులేదు.

ప్రభా : రెండేళ్ళకి నాకేకాటి ఛాన్సుంటుంది. నూటిలో ఒక
వంతు చాన్సున్నా కనిపెట్టుకుని వుంటాను. కల్యాణి, నే
నెంతమంది ఆడవాళ్ళనో ఎరుగుదును. కాని నువ్వు నన్ను
ఆకర్షించినట్టు మరెవరూ ఆకర్షించలేదు. కారణం
చెప్పలేను.

కల్యా : (మళ్ళా కొంటెతనంలో పడి) దానికి కారణం నే
ననాకారిదాన్ని కావటమే అయి ఉంటుంది.

ప్రభా : (తీవ్రంగా) బ్యూటీ ఎవడికాకావాలి బ్యూటీ? సోల్ నాకు సోల్ కావాలి. నన్ను అర్థంచేసుకునే హృదయం కావాలి, నేను గౌరవించగల పర్సనాలిటీ కావాలి. కల్యాణీ, నాకు నువ్వే కావాలి.

కల్యా : ఎందుకు నన్నిట్లా వేళాకోళంచేస్తారు? మీరు చెప్పి వేపి నాలో లేవు. నేను అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా ఫూట్ సెలాడ్ తినే ఒక సామాన్యపు పిల్లను.

ప్రభా : (ఆవేశంతో) కాదు, కల్యాణీ, నువ్వే నా ఫూట్ సెలాడ్. నా వెనిలా ఐస్ క్రీమ్. నా కోవా బర్నీ. (సంభాళించుకుంటూ) ఓహో...నిన్ను చూస్తున్నకొద్దీ నాకు మత్తెక్కుతోంది, పిచ్చెత్తుతోంది. ఎవరన్నా త్వరగా వస్తే బాగుణ్ణి, లేకపోతే నిన్నేంచేస్తానో నాకు తెలియకుండావుంది.

కల్యా : (తాపీగా) ఏం ఫరవాలేదు. అదుగో, మా అమ్మ వస్తోంది.

ప్రభా : (బతికిబయటపడ్డవాడల్లా) థాంక్స్. దమయంతీ దేవి గారూ...మీరు నమరూనికి వచ్చి నన్ను కాపాడారు. వస్తా, శలవు, గుడ్ నైట్, గుడ్ బై.

దమ : ఏడేమిట అంటావూ?

కల్యా : వాడి మొహం, నా మొహం.

దమ : సూర్యం వచ్చాడు.

కల్యా : (ఆత్రంగా) ఎప్పుడు?

దమ : ఇప్పుడే. వెంట సీతాపతి గాక ఇంకెవరో తేచ్చాడు.
వాళ్ళలో ఎవరు భోజనానికుంటాలో నువ్వే చూసుకో—
తరవాత నన్ననక.

కల్యా : సరేలే, నే వెళుతున్నా... ఇదుగో, ఈ ప్రెజెంట్
ప్రభాకరావుది. గుర్తుగా ఉంచు.

[హాలులో]

సూర్యనా : నమస్కారమండీ, బాబుగారూ నమస్కారం,
మాధవరావుగారూ. నమస్కారమండీ, దమ—దమయంతి
గారు ఇంతలోనే ఎటో వెళ్ళిపోయారల్లే ఉందే? ఆవిడ
లేకపోతే సభకు కళేలేదు. అందరిలోనూ ఉండే పరమాత్మ
స్వరూపానికి ఒక్క నమస్కారం.

మాధవ : రావోయ్, సూర్యం. ఒహో, సీతాపతిగారా?—

సీతా : ఇతను నా బాల్యస్నేహితుడు, డాక్టర్ రామ్మూర్తి.
నేనూ సూర్యం కలిసి బలవంతాన పట్టుకొచ్చాం.

మాధవ : వెల్కమ్, వెల్కమ్. కూచోండి. వీరు గంగాధరం
గారు. రిటైర్డ్ ఐ. సి. యన్. నాకు తండ్రిలాంటివారు.
నేను పైకిరావటానికి అడుగడుగునా సహాయపడ్డారు.

రామ్మూ : నమస్కారమండీ.

గంగా : ఇట్లా కూచో, బాబూ. నువ్వెవరి అబ్బాయివి?

రామ్మూ : మా నాయనగారిని మీరెరిగిఉండరు. కాని
ససెక్స్ లో మీ పాత స్నేహితుడు కూవర్ విలియమ్స్ ను
చూశాను.

గంగా : (సంతోషంతో) గుడ్డోల్డ్ కూసీ. ఇంకా బతికున్నాడా?
మేం స్నేహితులమని నీకెలా తెలిసిందోయ్?

రామ్మూ : ఆయనే చెప్పారు. మిమ్మల్ని ఆయన గాంగ్ స్టర్ అని పిలుస్తారుట కాదూ?

గంగా : (గట్టిగా నవ్వుతూ) హూహ్హోహ్హో... డ్రాట్ ది ఫెలో.
అదికూడా చెప్పాడూ? (సంబాళించుకుంటూ) అది
కాదురా, మాధవా! మొదటిసారి మేం కలకత్తాలో
మీటయినప్పుడు నాపేరు ఉచ్చరించలేకపోయాడు. గంగా
ధరం అన్నమాట నోరుతిరగక గాంగ్ స్టర్ అని పేరు
పెట్టేశాడు. నైస్ ఫెలో, వెరీ నైస్ ఫెలో. వాడి తమ్ముడు
జీమీ విలియమ్స్ బాయిలర్లు చేసేవాడు.

రామ్మూ : నే నాయన్ను చూడలేదు.

గంగా : అయితే నువ్వు అక్కణ్ణుంచి ఎప్పుడొచ్చావూ?

రామ్మూ : ఏదీ! వారమయింది. అక్కడ సంవత్సరంపైగా
ఉన్నాను.

గంగా : గుడ్, గుడ్.

సూర్యం : అదుగో కల్యాణి, కల్యాణంకోసం ఎదురుచూసే
కల్యాణి.

కల్యాణి : ఏమి టివాళ సూర్యం కొత్త ఉత్సాహంలో ఉన్నాడు?

సూర్యం : కాఫీ తాగాను, కాఫీ.

కల్యాణి : కాఫీయే తాగావా? ఇంకేమైనా తాగావా?

సూర్యం : ఇంకేమైనా తాగేది మీనాన్న.

మాధవ : (మండివడి) ఏమిటీ నా నెస్సెస్?

సూర్యం : మీరు కొంచెం తగ్గండి. మిమ్మల్నెవరూ అనటంలేదు.

కల్యా : నువ్వు హాస్యంగా మాట్లాడుతున్నా ననుకుంటున్నావు కాబోలు, చాలించిక.

సూర్యం : అదికాదు, మీనాన్న తాగుతాడంటే మాధవ రావుగా రాగ్రహిస్తారేమటి?

కల్యా : నీకుమతిపోయిందా? ఆయన మానాన్న కాదూ?

సూర్యం : (బిగ్గరగా నవ్వి) వాట్ నాస్సెన్స్. మీనాన్నా ఐ. సి యస్. కళ్ళున్నకబోది ఎవడైనా ఆ విషయం తెలుసుకోవచ్చు, నీ అందచందాలన్నీ ఆయనవికాదా? ఆ మూతి ప్రపంచంలో ఇంకెవరికుంటుంది? నీ యిష్టం వచ్చిన వాళ్ళనడుగు.

గంగా : తప్పకుండా తాగొచ్చాడు, మాధవా. వెంటనే పోలీసులకు తెలిఫోన్ చేయ్యి. నెక్ ది ఫెలో ఔట్.

సూర్యం : ఐసియస్ గారూ, తొందరపడకండి. నేను మిమ్మల్ని ఎంతమాత్రం తప్పవట్టటంలేదు. మీ పాజిషన్ లో నేనుంటే నేనూ ఆపనే చేస్తాను. అసాధారణమైన అందగత్తె. ఇప్పటికీ ఆమె అందానికి నే నూ ముగ్ధుణ్ణివు తూంటాను. ఆవిణ్ణి చూడటానికే నేనీ ఇంటికి వస్తూంటాను. ఏదీ దమయంతీ దేవిగారు. వ్యభిచారిణి పతివ్రత. సంఘానికి శిరోరత్నం, వృద్ధులకు సయితం నవసంజీవి.

నీతా : సూర్యం, ఏమి టీపేలావన.

మాధవ : పోలీసులే తేలుస్తారు. ఇప్పుడే తెలిఫోన్ చేస్తాను.

రామ్మూ : తొందరపడకండి. అత ననేమాటలకు అతను

ప్రస్తుతం జవాబుదారుకాడు. పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకు పోయినా ఈ మాటలే చెబుతాడు. పేపర్లకెక్కినా ఎక్కవచ్చు అతననే మాటలు అబద్ధాలేగనక మీరు తొందర పడనవసరంలేదు. ఒకవేళ నిజమయితే — ఆమాటలు బయటికి పోకుండా ఉండటం ఎంతైనా అవసరం.

సూర్య : నేను చెప్పింది వాళ్ళందరికీ తెలిసిందే, డాక్టరు గారూ. ఎందుకు ఉడుకుంటున్నారో నాకర్థంకావటం లేదు. నేను పరాయివాణ్ణా ? పెళ్ళిచేసుకోమని ఎప్పుడడుగుతానా అని కల్యాణి కనిపెట్టుకుకూర్చోలేదా ? నాకు కోపం తెప్పించారంటే అడగనే అడగను. కల్యాణి ఆ లోఫర్ ప్రభాకర్ని చేసుకోవలసిందే.

కల్యా : షటప్, ఇడియట్. ప్రభాకర్ నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటాననటమూ, నేను సరేననటమూ కూడా అయిపోయింది.

సూర్య : (బిగ్గరగా నవ్వుతూ) అందుకేనా అతను ముఖం మటమటలాడించుకుంటూ వెళ్ళిపోతూ మాకు ఎదురయిందీ ? నేను ఇడియట్ను కాను, నువ్వే ఇడియట్వు. ఎవడూ నమ్మని అబద్ధాలుచెప్పే ఇడియట్వు. మళ్ళీ మాట్లాడితే మీరంతా ఇడియట్లే. మీ డబ్బునుచూసి లోకమంతా గౌరవిస్తున్నదనుకుంటారు. మిమ్మల్ని లోకం ఫూల్ చేస్తున్నది. జీవితం మిమ్మల్ని పెంటపోగుమీదికిడ్చేస్తోంది. ఆ పెంటపోగు దుర్గంధం ఇక్కడ ఘాటుగా కొట్టటాని కదే కారణం నేను మీమీద నిజమనే డీడిటీ చల్లుకున్నాను. దానితో మీరు క్రిములైతే చచ్చిపోండి.

క్రిములతో బాధపడుతుంటే వాటిని దులిపేసుకుని పెంట పోగుమీదినుంచి ఇవతలికి రండి.

మాధ: (చిన్న గొంతుతో) బాబుగానూ, ఇతన్ని ఏంచేద్దాం?

గం: (గొంతు సవరించుకుంటూ, అనుమానంగా) పోలీసులకి రింగప్ చేయటం చాలా మంచిది.

సూర్య: ఆల్ రైట్... నేనే రింగప్ చేస్తా.

రామ్మూ: ఆ కెటిజ్ లోది కాఫీయేనా? నన్ను అనుమతిస్తే ఒక చుక్క కాఫీ తీసుకుంటాను.

గం: బై ఆల్ మీన్స్. మై బోయ్. నాక్కూడా ఒక గ్లాసందియ్యి— ఇఫ్ యు వోంట్ మైండ్.

మాధ: అమ్మాయ్, మీ అమ్మ ఏంచేస్తోంది?

కల్యా: (మాట్లాడటానికి ఇష్టం లేనిదానట్లే) లోపల ఏదో సర్దు తోంది నాన్నా.

సూర్య: (దూరంగా) హలో, హలో, పోలీసా...

రామ్మూ: ఇమగోండి కాఫీ, మీరుకూడా తీసుకుంటారా మాధవరావుగానూ.

మాధ: థాంక్స్. (నిరుత్సాహంగా)

గం: (కాఫీ తాగి) హు-వేరీ ఫ్రైన్ కాఫీ, మై డియర్ ఫ్రెండ్!

మాధ: ఇందాక తాగిన కాఫీ ఇంతరుచిగా లేదే.

సూర్య: (తిగివచ్చి) డన్, పోలీసులు వస్తున్నారు.

గం: (ఆశ్చర్యంగా) పోలీసులా? ఎందుకూ?

సూర్య: మీరేగా పిలవమన్నారూ?

గం: (అయోమయంగా) అవును, నేనే పిలవమన్నాను. కాని ఎందుకూ హై, హై, హై?

సూర్య : మీరు కల్యాణికి రియల్ ఫాదర్ అన్నానని.

గం : హోమ్ల్యాండ్. కాపిటల్, కాపిటల్ కల్యాణి నాకూతురే, నాకు తెలీదా ?

మాధ : అయితే కొంప మునిగిపోయిందేమిటంటాను. నేను అసూయపడలేదే. మీరు దమయంతిని లవ్ చేస్తే నేను కాదన్నానా ?

దమ : ఏమిటండీ దమయంతింటున్నారు ?

మాధ : నీ పేరు దమయంతి కాదా ? ఎందుకట్లా ఉలుక్కుంటావు ? నిన్ను బాబుగారు లవ్ చేయ్యాలా ? బుద్ధిగల వాడెవడైనా లవ్ చేస్తాడు. అయితే బాబుగారిదగ్గర బుద్ధిగాక అధికారం వుంది. ఉబ్బంది. అని అందరికీ వుండవు.

సీతా : (చిన్నగొంతుతో) ఏమిటా, రామ్మూర్తి, ఇదీ ? ఇంత ఘోరకలి నే నెక్కడా చూడలేదు.

రామ్మూ : (అదే గొంతుతో) వాళ్ళిద్దరికీకూడా మతం ఇచ్చాను... నేను ముందే చెప్పానుకానా ?

సీతా : మనం సూర్యాన్ని పట్టుకుని పోలీసులు వచ్చేలోపుగా జారుకుందామా ?

రామ్మూ : అతన్ని బయలుదేరతియ్యి మ.

సీతా : సూర్యం. ఒకమా టిట్లారా.

సూర్య : ఏమిటి ?

సీతా : రామ్మూర్తికి తొండరపనుందిట, మనం పోదామా ?

సూర్య : శూన్య, శూన్య. హలో, ఐసియస్ గారూ, పోలీసుల్ని కలుసుకునేటందుకు నాకవకాశంలేదు. వాళ్ళకి నా కాంప్లైమ్ంట్స్ అందజేయండి.

గం : హ్యూబ్ పిటీ...టాటా, మై డియర్ ఫ్రెండ్.

సూర్య : టాటా. (ముగ్గురూ పోతారు)

దమ : (చిన్న గొంతుతో) వీళ్ళనుచూస్తే నాకేదో భయంగా వుండే, అమ్మాయ్. వీళ్ళేం చేస్తున్నారేం? ఆ ముసలాయన తాగలేదుగదా? తాగితే ఆయన ఇదే ధోరణి.

కల్యా : నీకేమన్నా మతిపోయిందా ఏమిటి? ఇక్కడ తాగేందుకు మంచినీళ్ళూ, కాఫీ తప్ప ఇంకేమీ లేవు.

దమ : నేను రాగానే మీనాన్న అట్లా పేలుతున్నారేం?

కల్యా : నన్నడక్కు, నాకంతా అయోమయంగా వుంది. సూర్యం ఇట్లా అయిపోతాడని నేను కలలోకూడా అనుకోలేదు. అతనికేం వచ్చింది?

దమ : ఆ కెటిల్లో కాఫీ వుంటే నువ్వు కాస్త తాగి నాకు కాస్త ఇయ్యి తల్లీ.

గం : దమయంతీ, నాకు సూర్యాన్ని చూస్తే అనూయ.

దమ : దేనికండీ?

గం : వాడు నీమీద కన్ను వేశాడు.

మాధ : నా భార్య మూడు తరాలవాళ్ళని ఆకర్షించింది. ఆకర్షణంటే అట్లావుండాలి.

దమ : మీరు కాస్త నోరుమూస్తారా?

మాధ : ఎందుకు మూరూలీ. నేను ముయ్యను. ఉన్నమాట అనుకోవటానికి భయమేం?

కల్యా : అమ్మా, కాఫీ.

దమ : తల పగిలిపోతోంది, తేవే. (కాల్ బెల్ మోగుతుంది)
ఎవరో వచ్చినట్లున్నారు. చూసిరావే.

గం : చూడు, మాధవా! నేను సార్థకజీవిని. నాకు కావలసిన అన్ని సుఖాలూ డబ్బుతో కొనుక్కున్నాను. ఊరికే ఏదీ పుచ్చుకోలేదు. కలెక్టరుగా పనిచేసినప్పుడుకూడా బుకాయించి లంచాలు పుచ్చుకుని ఎరగను నాకు లంచాలిచ్చిన వాళ్ళందరికీ లాభం చూపించాను. ఏమంటావ్?

మాధ : ఓఎస్, నేనూ అంతే, నేను మీదగ్గర వట్టినే ఏ ఉపకారమూ పొందలేదు—ఎవరది?

దమ : పోలీసిస్ స్పెక్టర్ గారు.

గం : హా డు యు మా, మై బోయ్.

పో. అధి : వెరీ గుడ్ ఈ వెనింగ్. ఎందుకు టెలిఫోన్ చేశారు?

మాధ : ఇనాళ మా అమ్మాయి పుట్టినరోజు. ఇరవైనాలుగో పుట్టినరోజు. అందుకని... అమ్మాయ్, ఆయనకొంఁచెం కాఫీ వుందా?

కల్యా : కెటిల్ లో ఉండమ్మా. దమ : తెచ్చియ్యి తల్లీ.

పో. అధి : ఇందుకేనా నన్ను పిలిచారు?

మాధ : చెప్పాలంటే చాలా గ్రంథం వుంది. అసలు తప్పు సూర్యుంది. అడుక్కుండా పెట్టకుండా, మా కల్యాణి ఏ సీయన్ గారికి పుట్టించన్నాడు. ఏం పుడితే? అందరూ ఎవరో ఒకరికి పుట్టవలసిందేగా?

గం : యూ ఆర్ రైట్ మై బోయ్.

పో. అధి : థీనాట్ ఫౌర్, ఇక్కడక్కనైనా సీసాలున్నాయేమో చూసా?

దమ : ఏమీలేవు మేం చచ్చినా అబద్ధం చెప్పం. మేం తాగిందల్లా ఈ కాఫీయే. పుచ్చుకోండి, మీరూ పుచ్చుకోండి.

పో. అధి : థాంక్స్ (ఔలిఫోన్ మోగుతుంది)

కల్యా : (ఔలిఫోన్ లో మాట్లాడుతూ) హలో ... అవును
మాట్లాడేది కల్యాణి...నువ్వేనా, సూర్యం!...ఆ, అడ
గటం మరిచిపోయావా? ఏమనీ?...పెళ్ళా?...మనమా?
దేసకీ...నా డబ్బుకోసమా? ఆ సంగతి నాకు తెలుసు.
అవునవును. తెలుసు. తరవాత మాట్లాడుకుందామా?
వాళ్ళనుకూడా అడిగి కనుక్కుంటాను...చీరయో.

గం : ఏమంటాడు, సూర్యం?

కల్యా : నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటానని అడగటం మరిచాట్ట.
మనమందరం చేరి అతన్ని గండరగోళం చేశాంట.

మాధ : అబద్ధం. వొట్టిపూణ్యానికి తనే గండరగోళం అయినాడు.

కల్యా : నే నెవరికూతుర్నయినా తనకు ఒకటేట.

పో. అధి : ఈ అమ్మాయి వాళ్ళ నాయనగారి కూతురు
కాదా?

మాధ : వాళ్ళ నాయనెవరన్నది ప్రశ్న.

పో. అధి : చిత్రంగా వుంది.

కల్యా : అతను నా అందం చూసి పెళ్ళాడటంలేదుట. నన్ను
డబ్బుకోసం పెళ్ళాడతాట్ట.

మాధ : నీచుడు. దోపిడిగాడు. ఉత్తినే డబ్బు రావాలనే
రకం. నే నటునంటి నీచాని కెన్నమా పాల్పడలేదు.

కల్యా : ఊరుకో నవ్విపోతారు. నువ్వు నీ భార్యని కుదువ
బెట్టావు. సూర్యం తనను తానే కుదువబెట్టుకుంటున్నాడు.
నీకన్న యోగ్యుడేలే.

గం : అయితే ఈపెళ్ళి నీ కిష్టమేనన్నమాట.

కల్యా : ఏనాటినుండో ఇష్టం. నాకు తెలీని విషయాలేవీ సూర్యం టెలిఫోన్లో చెప్పలేదు.

దమ : నే నీ పెళ్ళికి ఒప్పను.

పో. అధి : అమ్మా మీ అభ్యంతరం తెలుసుకోవచ్చా?

దమ : సూర్యానికి నామీద ప్రేమఉంది. అతను నాకల్లుడుగా అక్కరలేను.

మాధ : మా అందరి బతుకులూ మొదటినుంచీ నువ్వే పాడు చేశావ్. అడుగడుగునా నువ్వే పానకంకో పుడకల్లే అడ్డు తగులుతున్నావ్.

దమ : ఇది మరి బాగుంది. నేను లేకపోతే మీ జీవితానికి పానకం ఉండేదే—పానకం !

గం : మాధవా, నీఅంత కృతఘ్నుణ్ణి నేనెక్కడా చూడలేను. దమయంతి కిష్టంలేకపోతే ఈ సంబంధం జరగ దంజే.

కల్యా : ఇదేమిటీ? ...సూర్యం నాకోసం తెచ్చిన ప్రెజెంట్ ...నేను సూర్యాన్ని తప్పక పెళ్ళాడితీరుతాను.

దమ : (గొంతెత్తి) ఎక్కడికే ?

కల్యా : (దూరంనుంచి) సూర్యునిద్గిరికి.

పో.అధి : ఇక్కడ ఉన్న కాసేపూ చాలా ఎంజాయ్ చేశాను. శలవు పుచ్చుకుంటాను.

గంగా : వెరిగుడ్ మైబోయ్. గుడ్ నైట్.

పో.అధి : గుడ్ నైట్. ఏయ్, శ్రీనాథ్ ఫోర్.

పోలీస్ : సార్. ఎక్కడా మందు కనబడలేదు సార్.

పో.అధి : సరే. పోదాం పద.

మూ డ వ ర ం గం

[సీతాపతి ఇంట్లో — మర్నాడు ఉదయం. సీతాపతి,
డాక్టర్ రామ్మూర్తి...]

రామ్మూ : నే చెప్పలేదురా. అది భయంకరమైన డ్రగ్సు.

సీతా : మరి అంత పచ్చిఘోరకలి నే నెన్నడూ ఎరగను.

మైక్రోస్కోప్ తో తాగే నీటిని చూసినట్టే.

రామ్మూ : మన నాగరికత యావత్తు కుళ్ళును డీటడరైజ్ చేసి వాసనలేకుండా చూసుకోవటమే. అయితే నాగరికతకు ఈ డ్రగ్సును మించిన శత్రువులేదు. వాళ్ళబాధ చూడలేక కెటిల్ నిండా డ్రగ్సు కలిపేశాను.

సీతా : అంతపని చేశావని నా కప్పుడే అనుమానం తగిలింది సుమా ... ఈ దెబ్బతో సూర్యం ఆ కల్యాణిని వొదిలేస్తాడంటావా ?

రామ్మూ : నిన్న అతని వైఖరిచూస్తే నీ కేమనిపించింది?

సీతా : ఆ వైఖరి నిలబడి ఉంటుందా అని.

రామ్మూ : నీకాభయం అక్కలేదు. అంతకుపూర్వం జరిగిన విషయాలైనా మరిచి పోతాడుగాని నిన్న రాత్రి జరిగినదేదీ మరిచిపోలేదు.

నౌకరు : సార్...

సీతా : ఎవరూ ?

నౌకరు : డాక్టర్ రామ్మూర్తిగారున్నారా, సార్ ?

సీతా : ఉన్నారు, లోపలికి రా.

రామ్మూ : ఏమోయ్ ?

నాకరు : నిన్నసాయంకాలం మీ కీ ఉత్తరం వచ్చిందంటే.
రాత్రి మీరింటికి రాలేదు. మా అయ్యగారు మీ కీ
ఉత్తరం ఇవ్వమన్నారు.

రామ్మూ : ఒహో...డాక్టర్ వైకుంఠరావు నవుకరువా?
ఇచ్చేయ్యి ఉత్తరం...నేను నిన్న టర్నిస్ అని చెప్పానే,
అతని దగ్గిర్నుంచిరా. ఎన్ని ఊళ్ళు తిరిగి వచ్చిందో.
(ఉత్తరం చించి చదువుతూంటాడు)

సూర్యం : (బయటనుంచి) సీతాపతీ !

సీతా : రారా. ఒహో...కల్యాణి కూడా వచ్చిందే. రండి,
రండి, కూచోండి. ఏమి టింత పొద్దున్నే ఇద్దరూ కలిసి
ఇట్లా పచ్చారు ?

సూర్యం : కల్యాణి రాత్రే నాగడికి వచ్చేసింది. మే మిద్దరం
పెళ్ళాడ నిశ్చయించుకున్నాం.

సీతా : కంగ్రాచులేషన్స్. ఇంత త్వరలో ఈ శుభవార్త
వింటాసనుకోలేదు.

కల్యా : మానాన్న ఒప్పుకున్నాడు, పెదబాబుగారుకూడా
ఒప్పుకున్నారు. కాని యీ పెళ్ళికి మా అమ్మ ఒప్పుకోలేదు.
అందుకని నేను ఇల్లువదిలేసి వచ్చేశాను.

సీతా : నిన్నరాత్రి పెళ్ళిప్రస్తావనెప్పుడొచ్చిందీ ?

సూర్యం : మిమ్మల్ని వాదిలాక కల్యాణికి తెలిఫోనచేశాను.
పెళ్ళాడతానని చెప్పాను.

కల్యా : సూర్యం నన్ను ముఖ్యంగా డబ్బుకోసం పెళ్ళాడు
తున్నాడు. డబ్బుకోసం ఎందరో ఎన్నో పాడుపనులు
చేస్తున్నారు జనం వీధుల్లో ముప్పైత్తుకంటున్నారుకారా?

నాకు సూర్యాన్ని చూస్తే అందుకే జాలి. నాకు బుద్ధి తెలిసినప్పట్నించీ డబ్బుంటూనేఉంది. గనక, అది లేక పోవటమంటే ఏమిటో తెలీదు. అందుకని అది లేని వాళ్ళుకే మరీ జాలి...ఇక నాసంగతి అడగనవసరంలేదు. నేను మూడేళ్ళుగా సూర్యాన్నితప్ప మరొకరినీ నాభర్తగా ఆలోచించనేలేదు.

సీతా : అయితే పెళ్ళెప్పుడు?

సూర్యం : ఇవాళే రిజిస్ట్రార్ కు అప్లికేషన్ పడేస్తే పదిహేను రోజులవతల ఎప్పుడైనా పెళ్ళిచేసుకోవచ్చు.

సీతా : థేమ్.

కల్యా : రిజిస్ట్రార్ కు ఫీసుకు వెళ్ళి మళ్ళీ వస్తాం.

సీతా : మంచిది. (ఇద్దరూ పోయాక) ఏంరా, రామ్మూర్తి. ప్రేమకింతకంటే ఘోరమైన పారడీ చూశావా?

రామ్మూ : సంభాషణ అంతా విన్నాను...అబ్బా, నే నొకటి చెప్పనా?

సీతా : ఏమిటది?

రామ్మూ : ప్రేమ. నిజం, సత్యం, యదార్థం మొదలైన వాటినిగురించి మనకేవేవో విశ్వాసాలున్నాయి. వాటి లోపలికి దూకి పరీక్షించే అవకాశం మన కెప్పుడోగాని రాదు అటువంటి అవకాశం వచ్చినప్పుడు తాత్కాలికంగా కంగారుపడతాం. కాని మళ్ళీ మనకు పొరలు కప్పేస్తాయి. భౌతికవాదులను తిడతాం. మనం విచిత్రమైన మనుషులం. పట్టపగలు మేలుకునివుండి కలలుకంటాం. నిద్రలో నిజం మనని వేటాడుతుంది.

సీతా : నీ వేదాంతం నాకేమీ నచ్చలేదు.

రామ్మూ : నీకు నచ్చదు. నేనూ ఈ ఉత్తరం చూసేదాకా తప్పదానినే వున్నాను. నిజం నేననుకున్నంత భయంకరమైనది కాదు. ఈ కల్యాణి చూడు. నిజం తెలుసుకున్నాక ఆ మసేషి చెడ్డదికా లేదు. నన్నడిగితే మంచిదయింది, వాళ్ళిద్దరిమధ్యా వుండే ప్రేమ నీకు నచ్చలేదు. అది వాళ్ళ తప్పకాదు. వాళ్ళిద్దరి భౌతికస్థితికి బట్టి అంతకన్న వున్నతమైన ప్రేమ సాధ్యంకాదు. మనకు వాంతి తెప్పిస్తున్నది యథార్థంకాదు సీతాపతీ, జీవితం. ఈ ఉత్తరంలో ఏముందో తెలుసునా? మేం ఇంగ్లండ్ లో ఒక కుటుంబానికి డ్రగ్గిచ్చాంమటినే...వాళ్ళిప్పుడు వెనకటికన్నా సుఖంగా ఉన్నారుట. ఎంతవరకూ నిజమో తెలీదుగాని ఈ డ్రగ్గును కొంతమంది రాజకీయవేత్తల మీద ప్రయోగించానని రాస్తున్నాడితను.

సీతా : నీ డ్రగ్గులో నాకు విశ్వాసం పోతోంది.

రామ్మూ : ఏమట్లా?

సీతా : ఏమో? చెబుతా విను. నీ డ్రగ్గు సాధించిన దేమిటి? ఇంగ్లండులో సుఖంగా వుండే దంపతులకిచ్చారు. వాళ్ళు కాసేపు కీమలూడుకున్నారు. తరవాత మళ్ళా సుఖంగా ఉన్నారు. నిన్న సాయంకాలం సూర్యానికి నీ డ్రగ్గిమ్మనటంలో నా ఉద్దేశం, వాడేమైనా మారి, ఆ డబ్బువ్యామోహంనుంచి బయటపడి ప్రయోజనకరమైనదేమోనని. అదేమీ జరగలేదు. వాళ్ళిద్దరూ పెళ్ళిచేసుకుంటారు. నీ

డ్రగ్గు యదార్థం చెబుతుందేమోగాని జీవితాన్ని
మార్చదు. జీవితంగురించి శుష్కజ్ఞానం ఇస్తుంది. కలలు
పాడుచేస్తుంది.

రామ్మూ : అంతవరకైనా మేలేకద.

సీతా : ఏమిటి మేలు? ప్రకృతి మనిషికి కలలుకనే శక్తిని
వృధాగా ఇవ్వలేదు. కలలు కనగలవాడే ఎప్పటికైనా
నాటిని వాస్తవంచెయ్యటానికి కృషి చెయ్యగలడు. నీ
డ్రగ్గెందుకు చెప్ప.

రామ్మూ : (అలోచిస్తూ) ఊఁ...అంతేనంటావా?

—:—

ప రా జి త వ్య క్తి

మొదటి రంగం

[సాంబయ్యగారి ఇల్లు డ్రాయింగ్-రూం. శాస్త్రీ, శర్మ, రావు, స్వామి, సాంబయ్యగారికోసం ఎదురుచూస్తూ తమలో తాము మాట్లాడుకుంటున్నారు.]

శాస్త్రీ : నా కొక్కటే అనుమానం. ఇలాటివి సాంబయ్యగారు సహించరు. ఆయన నిరాడంబరుడు.

శర్మ : దానికేమీ సందేహంలేదు. నా ఆఫీస్ రూంకై నా ఆయన ఫోటో ఒక్కటి సంపాదించగలిగానూ?

రావు : అదంతా నిజమే. కాని ఈ ప్రయత్నం మనది. కాదనేటందుకు ఆయన కేమీ అభికారంలేదు. వచ్చే 14 గుకు సాంబయ్యగారి వ్యాపారజీవితం 24 ఏళ్లు పూర్తిచేసి 25 వ ఏడు ప్రవేశిస్తుంది.

స్వామి : రెండువందల మూంధనంతో సాంబయ్యగారు శివా అండ్ కంపెనీ పెట్టారు. దాన్ని రిజిస్టరు చేయించటానికి సాంబయ్యగారు నేనూ వెళ్ళాం. రిజిస్ట్రేషన్ అనంతరం మే మందరం మా అయిదురూపాయల అద్దెగల కొట్టులో కూచున్నాం. ఆనాడు సాంబయ్యగారన్నమాటలు అక్షరాలా రుజువయ్యాయి. చిన్న మర్రివిత్తు ఆనాడు నాటాం. మమ్మల్ని చూసి, మేము నాటిన విత్తును చూసి ఎంత మంది నవ్వుకున్నారో, ఎందరు మమ్మల్ని చూసి జాలి పడ్డారో నాకైతే తెలీదు కాని, అది మహావృక్షమై పెరి

గింది విస్తరించింది; శాఖలు వేసింది; ఊడలు దించింది!
ఆ రెండువందల పెట్టుబడిలో నుంచి పదిహేను లక్షలు
పుట్టుకొచ్చాయి! ఆ ఒక్క సంస్థలోనుంచి పన్నెండు
సంస్థలు పుట్టుకొచ్చాయి! ఈ మహావృక్షంకింద పన్నెండు
వందల వ్రాణాలు తలదాచుకున్నాయి! నిజంగా మహాను
భావుడు, రాజ్యాలు ఏలదగిన మేధావి!

శాస్త్రీ : నన్నడిగితే ఆయనలో విశేషం అదికాదు. ఆయన
కున్న తెలివితేటలకు మరొకరైతే కోట్లు గడించేవారు.
ఇవాళ కోటిశ్వరులైనవారిలో ఒకడు కూడా సాంబయ్య
గారి కంటే సమర్థుడని నే ననుకోను. కాని ఆయనకు
అన్యాయం పడదు. ఆయన అక్రమాలు సహించడు.
ఆయన లాభంకోరి మనం ఏమైనా యుక్తులు చెప్పినా,
“మనకెందుకు, శాస్త్రీ, ఇదంతా మనం వెంటబెట్టు
కొచ్చామా? వెంటబెట్టుకు పోతామా? మనకు బయటి
నుంచి ప్రతిబంధకాలేగాని చిన్న మెత్తుసహాయం రాదు.
కానీ! ఎవరెంత పీకు తింటారో తిననీ! ఒకర్ని మోసం
చేసి మనం ఒకరూపాయి తింటే మనకే అసంతృప్తి!”
అంటాడు.

శ : అదనరే. ఇన్ని ఆఫీసులు చూస్తున్నాం. ఇన్ని ఫ్యాక్టరీలు
చూస్తున్నాం; యజమానుల మీద ఏదో ఒక కోపంలేని
ఉద్యోగులూ, పనివాళ్ళూ ఎక్కడన్నా ఉన్నారా? మన
ఫ్యాక్టరీలలో ఎక్కడన్నా ఒక యూనియన్ గాని, ఆందోళన
గాని, అసంతృప్తిగాని ఉందా?

రా : అటువంటి ప్రయత్నాలు చేసినవాళ్ళంతా వెళ్ళే పోయారుగా. సాంబయ్యగారిది ఒకే సిద్ధాంతం: “నాలో నమ్మకం ఉంటే, నేను పైకి నస్తానని మీరు తోసే నన్ను నమ్ముకుని ఉండండి! నాతోపాటు పైకిరండి! నాకన్న ఎక్కువ ఇచ్చేవాళ్ళు మీరు దొరికితే మహారాజుగా వెళ్ళండి! ఈభాగ్యానికి హాజర్లు, సమ్మెబెదిరింపులూ దేనికి? నామూలంగా నలుగురు బతుకుతున్నారని అని నేను సంతోషించటి మేమిటి? నేనేమో విమ్మలూ దర్శి బందిఖానాలో పెట్టి మీరక్తం పిండి తాగేస్తున్నానని మీ రనుకోవట మేమిటి?”

వి : (దూరంనుంచి చప్పట్లు చుస్తూ) హురే! హురే!

స్వా : అబ్బాయిగారా? దయచేయండి.

వి : అంతకుంటే నేను చేయగలిగింది ఏమిలేదు కూడానూ.

మీరంతా నాన్నగారికోసం కనిపెట్టుకున్నట్టుందే?

శాస్త్రి : వారు తలంటుకుంటున్నారట. వస్తారు.

వి : ఇంతకీ ఏమిటి విశేషం?

స్వా : నాన్నగారి వ్యాపారాలకు రజతోత్సవం చేద్దామని.

వి : (నవ్వుతూ) అహాహాహా! మీరింకా పెడతోవనే ఉన్నారు. నాన్నగారు వెండిని విసర్జించి చాలా కాల మయింది. ఆయన కిది బంగారుయుగం. మా అన్నపూర్ణ రత్నయుగంలో ఉంది. ఆవిడకి రత్నాలు పొదగని బంగారం మట్టితోసమానం! ఇంతకీ నాన్నగారు వ్యాపారం మెదలెట్టి ఇరవై అయిదేళ్ళయిందా ఏం?

స్వా : ఇరవైఅయిదు ఇంకా వెళ్ళలేదూ ! ఇరవైనాలుగు వెళతాయి.

వి : మరేం? నాకూ అంతే ! రజతోత్సవం తప్పక చెయ్యండి. నేను రజతోత్సవం చేసుకుంటానంటే నాన్నగారెలాగూ బప్పురు. పనిలో పని, నేను కూడా కొంత సూటూ అదీ కుట్టిచ్చేస్తాను. నన్ను బంగారంతో—కనీసం వెండితో—కాటావేసి అది నా కిప్పించేయండి. నా కది మూలధనంగా ఉంటుంది. నేనూ ఓ పాతిక శత్రువులు స్థాపించి తండ్రిని మించిన కొడుకనిపించుకుంటాను.

శర్మ : అబ్బాయిగారూ, నాన్నగారి వ్యాపారాలు మీకు వేళ్ళాకోళ్ళంగా ఉంటాయని నాకు తెలుసు గాని ఒక్క విషయం అడుగుతాను చెబుతారా?

వి : అడగండి, శర్మగారూ. అడగటం మీవంతూ చెవటం నావంతూ!

శ : సరిగా మీవయసులోనే నాన్నగారు మొదటిసారి వ్యాపారంలోనికి అడుగు పెట్టారు. అప్పటి కాయనకు అనేక రకాల వ్యాపారాలలో పడేళ్ళ అనుభవం ఉంది. అప్పటికే ఆయనకు యంత్రాలు రిపేరుచెయ్యటం తెలుసు. వ్యాపారం ప్రారంభించేసరికి ఆయన మూలధనం రెండువందలు మాత్రమే. ఆయనతో పోలీస్తే మీరు ఎంత ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నారు ! రెండేళ్ళకేతండాకా ఉన్నతవిద్య చదివారు. ఒకరికింద నొకరి చెయ్యలేదు. నిష్పాచీగా ఉన్నారు.

మీ చేతిఖర్చుకని ఎన్ని వేలు తీసుకున్నావో నాకు తెలీదు.

ఫలితం? ఏమన్నా ఫలితం ఉందా అని అడుగుతున్నాను.

వి : ఫలితం లేదనటానికి లేదు, శర్మగారూ! మా నాన్న గారి లాగా నేను ఇనప యంత్రాలలో ప్రవీణత సంపాదించలేదు గాని భగవంతుడు మనకందరికీ ప్రసాదించిన బుర్ర అనే యంత్రం ఉండే దాన్ని నడిపించటంలో కొంచెం చాక చక్కం నాకూ ఉంది.

శ : మీకు తెలివితేటలు లేవని మే మంటామా, అబ్బాయి గారూ? మనుషులను కూడగట్టుకుని, పనిచేయించుకుని, పది మందీ బాగుపడేలాగ వ్యాపారం చేయాలంటే దానికి కావలసిన తెలివితేటలూ, శక్తి సామర్థ్యాల్లా వేరు. ఏమంటారు? నే నేమన్నా తప్పు చెప్పానా?

వి : నాన్నగారి కంపెనీలో నాకూ షేర్లున్నాయి, మరవకండి. నేనూ వ్యాపారస్థుణ్ణి. పోతే, మీరు చెప్పే శక్తిసామర్థ్యాలన్నీ పనివాళ్ళని మోసంచెయ్యటంలోనే గదా? నా పద్ధతులు నా కున్నాయి. మీ పద్ధతులు పనివాళ్ళమీద పారకపోయేసరికి నా పద్ధతులు పనికివస్తాయి.

శ : అబ్బాయిగారూ, పనివాళ్ళని నెంచేసుకు తిరిగి, వాళ్ళకి అడపా దడపా డబ్బు లిస్తుంటే వాళ్ళు మిమ్మల్ని గౌరవిస్తారనుకుంటున్నారా? వొట్టిది. వాళ్ళ జాతిలక్షణాల మీ రెరగరు. వాళ్ళను ఉంచే దూరంలో ఉంచకపోతే మనసికూడా వాళ్ళస్థాయిలో పెట్టేస్తారు. వాళ్ళకు గౌరవించటం తెలీదు; గౌరవాన్ని మనం వాళ్ళనుంచి బలవంతంగానే పుచ్చుకోవాలి.

వి : మీ రెన్నడూ పనివాళ్ళతో కలిసి తిరిగినట్టు లేదే, వాళ్ళ రహస్యాలు మీకెలా తెలిశాయబ్బా! (వెటకారంగా)

శ : నన్ను బాత్రిగా తీసేస్తున్నారు. నేనూ పాతికేళ్ళుగా పనివాళ్ళతో సంబంధం ఉన్నవాణ్ణి.

వి : (నవ్వుతూ) అహహహ! శర్మగారూ, చల్లగా అంటించటం మీకు బాగా తెలుసు. పనివాళ్ళతో మీకున్న అనుభవం నా వయసంత వుందంటారు! బాగానే ఉంది గాని ఇప్పుడీ రజతోత్సవం దేనికి చెప్పండి.

శ : (ఉత్సాహంగా) అూ అడగండి చెబుతాను. రెండేళ్ళ నుండి మన వ్యాపారం సన్నగిల్లుతూ వస్తున్నదిగదా. మన దేమిటి, అన్ని వ్యాపారాలూ అంతంత మాత్రంగానే ఉన్నాయి, వెనకటిలాభాలూ, ఆదాయాలూ మళ్ళీ వుంటాయూ అనిపిస్తున్నది. ఒకప్పుడు మన సంస్థలో పనిచేసే వాళ్ళు గర్వపడేవాళ్ళు. ప్రపంచమంతా బీజేసిపోయినా మన పరిశ్రమలకూ, వ్యాపారానికి చలనం వుండదని వాళ్ళు నమ్మేవాళ్ళు. ఆ భ్రమ కాస్తా పోతున్నది. మన కిప్పుడు పోటీకూడా సంపాదనమయినది. రెండు మూడు వ్యాపారాలలో మనని తలదన్నేవాళ్ళు వచ్చారు. మన నుంచి పనివాళ్ళు మనని విడిచి వాళ్ళద్గిరికి వెళ్ళారు. మన ప్రతిష్ట కొంచెం చాటుకోవటం ఈ తరుణంలో ఎంతైనా అవసరం. అందుకే రజతోత్సవం!

వి : ఆ వతకాన్నే రెండోవైపు తిప్పి చూడండి. పనివాళ్ళకే మనమీద ఉన్న గురి తగ్గటానికి కారణం మన లాభాలు తగ్గటమా? కాదూ, రెండేళ్ళనుంచి మనం వాళ్ళకి బోనసు

లివ్వలేకపోవటం, ఇంక్రిమెంట్లు ఇవ్వలేకపోవటం, జీతాల మీద ధారాళంగా ఎడ్వాన్సు లివ్వలేకపోవటం ! ... ఈ ఉత్సవం మోతగా జరగాలంటే ఏపాటి ఖర్చవుతుందంటారు?

శ : వీలయినంతవరకు పదివేలు దాటకుండా చూస్తాం.

వి : నే నయితే ఆ డబ్బు పనివాళ్ళ కిచ్చేస్తాను. పనివాళ్ళను మోసం చెయ్యటంలో మీ పద్ధతులు వేరు. నా పద్ధతులు వేరు శర్మగారూ... నేను వెళ్ళి నాన్నగార్ని పంపిస్తా!

శా : అదుగో! మాటలోనే వచ్చేశారు. బాబుగారికినూరేళ్ళు! సాంబయ్య: (వస్తూ) కూచోండి. కూచోండి... ఏం, శాస్త్రి! ఏం విలా వచ్చారు?

శా : మరేంలేదు. మరరజతోత్సవం గురించి మాట్లాడదామని. సాం: వొద్దనుకున్నాంగదా! మనం తలవొంచవలసిన రోజులు, శాస్త్రి! తలఎత్తామంటే ఎటునుంచి ఏ దెబ్బ పడేదీ చెప్పలేం,

శా : మన నిరుత్సాహం వదలటానికైనా ఇది చెయ్యవలసిందే నండీ. ఎస్టిమేట్ వేశాం, చూడండి.

సాం : ఏదీ? (కాగితం తీసుకుని) పద్దెనిమిదివేలే! గవర్నర్ కు పార్టీచూ?

శా: అవును, బాబుగారూ. ఆరోజుకు గవర్నరుగారు ఎలాగూ వస్తున్నారు. మన రజతోత్సవానికి గవర్నరుగారు ప్రారంభోత్సవం చేసే ఏర్పాట్లు స్వామిగారు చూస్తామంటున్నారు.

సాం : (కొంచెం మెత్తబడుతూ) గవర్నరువస్తే కాస్త అడ్డవుడిగానే ఉంటుంది. పత్రికల్లో చూడాభోటోయి, అని-ఆ?

శ : దానికేగదుటండీ.

సాం : ఏమోనబ్బా! నాకేమో, ఎందుకిదంతా అనిపిస్తున్నది, మరి మీరంతా జరిగించాలంటే జరపాలినిదేగాని.

రా : మీకు పబ్లిసిటీ గిట్టదని మాకు తెలుసు. కాని మన సంస్థ లకు ఈ తరుణంలో పబ్లిసిటీ ఎంతైనా అవసరం. దీనివల్ల మనవాళ్ళలో కలిగే ఉత్సాహం ఆలోచించండి.

సాం : (అనుమానంగా) అదీ నిజమే... ఇంకేం, ఏదో ఒకటి చేద్దాం. ఇంకా టైముందిగా?

స్వా : ఎంత టైముందండీ? పదిరోజులేగా? చెయ్యవలసిన ప్రయత్నం చాలా ఉంది.

సాం : మన క్షేమంకోరే స్నేహితులతో ఆలోచించి సాయంత్రం ఏదో ఒకటి నిర్ణయింతాం.

శా : అయితే మేం కేలవువుచ్చుకుంటాం.

సాం : మంచిది, శాస్త్రి. వెళ్ళిరండి... శర్మా, ఒక్కమాట... నేను వచ్చేముందు అబ్బాయి ఏదో అంటున్నాడే?

శ : మన రజతోత్సవం గురించే.

సాం : తనయితే పనివాళ్ళకి డబ్బిస్తా నంటాడేమిటి?

శ : రజతోత్సవం వద్దంటారు అబ్బాయిగారు.

సాం : (సాలోచనగా) హూ! ... వీణ్ణి ఎవరో పాడు చేస్తున్నారు, శర్మా! వీ డెప్పడూ ఈ సమ్మేదార్లతో, సోషలిస్టులు వాళ్ళతో తిరిగినట్టే ఉండడు; వాళ్ళ ప్రచారం చదివినట్టే ఉండడు; వీడికి ధోరణి ఎట్లా అబ్బిందో తెలీ కుండా ఉంది. ఒక పనివాడితండ్రి పక్షవాతంతో పడి

పోయాట్ట, వీడు డాక్టర్ నాయుడుగార్ని పట్టుకెళ్ళి వైద్యం చేయించి ఇంజెక్షన్లకూవాటికీ ఖర్చుతా పెట్టుకున్నాడు.

శర్మ : అదంతా అబ్బాయిగారి ధర్మబుద్ధి. అంతకంటే ఇంకేమీ లేదు.

సాం : ధర్మం మనమూ చేసాం. ఒకచేత్తో ధర్మం చెయ్యదలిచినవాడు రెండోచేత్తో సంపాదించాలిగదా. నేను సంపాదించటమూ, వాడు ధర్మం చేయటమూ అయితే, చిల్లికడవ నింపిస్తట్టు ఎంతకాలం సాగుతుందీ ? రేపింగోపని వాడికి ఎదురుదెబ్బ తగిలిందనుకో. వాడు నాదగిరికి రాడే ! ధర్మదాత అబ్బాయి ఉన్నాడుగా ? అక్కడికే పోతాడూ ? ఫలితమేమిటి ? నా పనివాళ్ళకు నేను శత్రువునూ, వాడు మిత్రుడూనూ ! చూస్తూ ఉండు, శర్మా. ఇదేదో దొంగ ఎత్తు ! అమ్మాయి అన్నపూర్ణ ఉందా, దాని కీ ఏకారాలేమీలేవు. అది అన్నివిషయాలలోనూ నా కూతురు రనిపించుకుంటుంది. వీడి వాలకమే మరీ వింతగా ఉంది ! ఎందుకైనా మంచిది, పనివాళ్ళకి మన ప్రబుద్ధుడేమైనా నూరిపోస్తున్నాడేమో కాస్త కనిపెట్టి ఉండు వెళ్ళిరా ! మళ్ళా ఎవరితోనూ ఈ మాట అనకు. కడుపు చించుకుంటే కాళ్ళమీద పడుతుంది.

శ : వస్తానండి. సాయంకాలం రజతోత్సవం ఏర్పాటు చూద్దాం.

సాం : మంచిది, శర్మా.

రెండవ రంగం

[ఒక నెల తరువాత-సాంబయ్యగారి ఇంట్లో వినాయక రావు పడకగది. రాత్రి చాలా పొద్దుపోయింది వినాయక రావు చదువుకుంటుండగా చిన్నగా తలుపుమీద వేలు మీటిన చప్పుడు.]

వినాయకరావు : ఎవరది ? (కొంచెం అగి) నేను నిద్రపోతున్నాను. (మళ్ళా చప్పుడు) న్యూసెస్స్! ఉహ్. (లేచివెళ్ళి తలుపు తీస్తాడు) ఏం, ఈవేళప్పుడు నన్ను డిస్టర్బ్ చేస్తున్నావ్ ?

అన్నపూర్ణ : అర్జంటు విషయం, అన్నయ్యా. తలుపుముయ్యి

వి : (తలుపు మూసివచ్చి) ఏం కొంపముణిగింది ?

అ : కొంపే ముణిగింది. ఇంతకుమునుపే భాస్కర్ వచ్చి నాన్నతో మాట్లాడి వెళ్ళాడు.

వి : ఎవడా భాస్కర్ ? నువు నీ స్నేహితులకు పెట్టుకునే ముద్దుపేర్లు నేను గుర్తించి యాడవలేను.

అ : ప్రతి అక్షరానికి పీఠిక చెబితే తప్ప నీతో మాట్లాడటం సాధ్యంకాదు. అందుకే నిన్ను పలకరించటం చికాకు.

వి : అయితే పలకరించకు. వేంచెయ్యి. నిన్ను నేను బొట్టూ కాటికా పెట్టి పిలవలేను. పద పద !

అ : ఇక్కణ్ణుంచి పోతే నేరుగా బావికే !

వి : అంత సీరియస్సా ? అయితే నాకర్థమయేట్టు చెప్పు. ఎవ డీ భాస్కర్ ?

అ : భాస్కరావు. మీ ఇంజనీరు.

వి : ఏమంటాడు ఇంజనీరు భాస్కరావు.

అ : నన్ను పెళ్ళాడనని చెప్పేశాడు.

వి : పోనీ!...కొంపదీసి నిన్ను పెళ్ళాడమని అడిగావా ఏమిటి ?

అ : నువ్వట్లా మాట్లాడేట్టయితే నేను పొతాను.

వి : చూడు, అన్నం—

అ : నన్ను అన్నం, సున్నం అని పిలవొద్దని ఎన్నిసార్లు చెప్పాను ?

వి : నాకు నిద్దరొస్తోంది, దయచెయ్యి.

అ : (వశ్యాత్తాపంగా) లెంపలేసుకున్నాగా !

వి : నువ్వు వాణ్ణెవణ్ణో అడిగితివిగా పెళ్ళిచేసుకోమనీ ? వాడి పే రేమిటి ?

అ : తిరుమలరావేనా ? అది అప్పుడే ! పోయింది. పైగా నే నడిగాననటం ఇస్సల్త్ !

వి : తిరుమలగావు మాట కాదు—తిరుమల్రావును పెళ్ళిచేసు కోమని అడిగావని నాకు నువ్వు చెబుతుంటేనే తెలిసింది !

అ : నే నడగలేదు బాబో అంటుంటేనే.

వి : అడ్డురాకు ! వాడి పేరు నోట్లో ఆడుతోంది !

అ : నన్నెందు కిలా కాల్చుకు తింటున్నావ్ ?

వి : పోనీ ! ఇంతకూ నువ్వు మా ఇంజనీర్ ను పెళ్ళాడమని అడి గావూ ! అతను చేసుకోనన్నాడూ ! ఇప్పుడేం కొంప ముణిగిందీ ?

అ : చేసుకోనని ఇప్పు డంటున్నాడు. అదివరకల్లా చేసు కుంటాననే అన్నాడు, వివరడిం గా ? నే నడగలేదు

వి : అందులో పెద్దతేడా ఏమిటి? రెండులోనూ లాగితే ఇంకోడు డొరుకుతాడు, వాణ్ణి అడుగుదువుగాని ! ఇప్పుడొచ్చిన ప్రమాద మేమిటి అంట !

అ : నీబుర్ర పనిచెయ్యటంలేదు, ప్రమాదమే వచ్చింది.

వి : (నిర్ఘాతపోయి) కొంపతీసి - (ఆగుతాడు) మీ ఇద్దరికీ పెళ్ళి అయే తీరాలన్నమాట ! అంతేనా ?

అ : (చిన్నగొంతుతో) అవును.

వి : ఇది నీరియస్సే ! కొంచెం ఆలోచించనీ. (కాస్త ఆగి) ఇదంతా నాన్నకి తెలుసా ?

అ : తెలీదు. అమ్మక్కూడా తెలీదు. కాని అమ్మ త్వరలోనే కనుక్కుంటుంది.

వి : అతను నాన్నతో మాట్లాడా డన్నా ?

అ : అది ఈ విషయం కాదు. ఫ్యాక్టరీ గొడవ.

వి : దానికీ దీనికీ సంబంధం ఉందా ?

అ : లేకపోతే ఇదంతా రాదుగా ?

వి : ఏమిటి సంబంధం? విపులంగా - నాకిర్రమయేట్టు చెప్పు.

అ : ఈమధ్య రజతోత్సవం చేశారు కదూ? దానికి ఇరవైవేలు ఖర్చయిందిటగా ?

వి : ఇంకా ఎక్కువే అయిందేమో కూడాను ! అయితే?

అ : ఆ ఖర్చు భాస్కర్ కిష్టంలేదు.

వి : నాకూ యిష్టంలేదు.

అ : అదంతా పనివాళ్ళకి బోనస్ కింద ఎందు కిచ్చలేదన్నాడు.

వి : నేనూ అన్నాను.

అ : నన్ను చెప్పనీ. పైగా ఈ ఉత్సవం చేసిన పదిరోజుల్లో వందమందిని తీసేశారుటగా ?

వి : అవును. తీసేశారు.

అ : అదీ భాస్కర్ కిష్టంలేదు.

వి : నాకూ-సారీ! చెప్పా.

అ : అతను పనివాళ్ళందరిచేతా సంఘం పెట్టించాడు. తీసేసిన వాళ్ళందరినీ పనిలోకి తీసుకోమనీ, లేకపోతే సమ్మెచేయిస్తాననీ నాన్నతో చెప్పటానికి వచ్చాడు. ఇద్దరూ ఘోరంగా పోట్లాడుకున్నారు. నాన్నను అట్లా ఎవరూ కడిగెయ్యగా నేను చూడలేను. నాన్నకూడా ఏమీ తగలేదుగాని పైనుంచి వింటుంటే నాకు భాస్కర్ చెప్పేదే రైటుగా లోచింది. ఇరవైవేలు ఉట్టి పుణ్యాని కెందుకు తగలేసినట్టు? ఆమాట అడగటానికి భాస్కర్ కు హక్కు లేదంటాడు, నాన్న !

వి : భాస్కర్ నిజంగా సమ్మె చేయిస్తాడంటావా ?

అ : దేవుడు చెప్పినా మానడు.

వి : నువ్వు చెప్పినా మానడా ?

అ : నేనా ?

వి : అవును నీ మీద ఏదో ప్రేమ ఉండి ఉండాలిగద.

అ : సమ్మెకోసం నన్ను వొదిలేస్తున్నాడే ?

వి : నీకు చాతనయితే ఈ సమ్మె ఆపటం మంచిది.

అ : నాన్నలాగే మాట్లాడుతున్నావు. ఎవరికి మంచిది ?

వి : నువ్వు భాస్కర్ లాగా మాట్లాడటంలా? సమ్మె జరక్కుండా

ఉండటం మనకే కాదు, సమ్మెచేసేవాళ్ళకు మంచిది. అందరికన్నా నీకు మంచిది. తెలిసిందా ?

అ : నేను భాస్కర్‌కు చెప్పేదంతా చెప్పి చూశాను. సమ్మె వాళ్ళ కెందుకు మంచిదంటావు ?

వి : సమ్మెవల్ల ఫలం ఉండదు గనక. అసలు రహస్యం చెబుతా వీను. ఈ ఫ్యాక్టరీ ఇప్పుడున్న పరిస్థితిలో మూసెయ్యటం మనకుబాధం. సమ్మెవంకపెట్టి ఫ్యాక్టరీ రెండు నెల్లు మూసేస్తే ఈలోపల పరిస్థితి కొంచెం చక్కబడవచ్చు.

అ : నా విషయం వాదిలేసి సమ్మెవిషయం చెబుతావేమిటి?

వి : నీ విషయం నన్నేం చెయ్యమన్నావు ?

అ : పనిలోనుంచి తీసివేసిన వాళ్ళను పనిలోకి మళ్ళీ రప్పించు. ఆ పని జరిగితే నేను ఒడ్డున పడతాను.

వి : (అనుమానంతో) నిన్ను అడ్డం పెట్టుకుని భాస్కరా ఏ నాటకం ఆడటంలేదుగదా ?

అ : ఛా ఛా !

వి : సరే నేను భాస్కరావుతో మాట్లాడతాలే.

అ : (నిరాశగా) నాన్నతో మాట్లాడవా ?

వి : ఎవరితో మాట్లాడాలో నువ్వునాకు చెప్పకు. నేను భాస్కరావుతో మాట్లాడతాను.

అ : నీయిష్టం ! త్వరలో నన్నొక ఒడ్డున పడేయ్యి.

వి : (నవ్వుతూ) అహ్లాహ్లాహ్లా ! నాన్న నిన్నుచూసి మహాగర్వ పడ్డందుకు మంచి ప్రాయశ్చిత్తం చేశావులే ! వెళ్ళి పడుకో !

మూ డ వ ర ం గం

[రెండురోజుల అనంతరం, సాంబయ్యగారింటో
భోజనాలద్వార]

సాం : కూచో, భాస్కరావ్. మా వినాయకరావు నువ్వు
కలిసి మాట్లాడిన సంగతులన్నీ విన్నాను. నాద్వార దావ
రికాలులేవు. మీ నిర్ణయం నా కెంతమాత్రం నచ్చలేదు.

భా : నచ్చకపోతే ఆశ్చర్యంలేదు. వినాయకరావుగారు తనం
తట తానే ఈ సూచన చేసినప్పుడు నే చేప్పనే చెప్పాను-
ఇది పెట్టుబడిదార్లు ఆమోదించే నిర్ణయంకాదని.

సాం : ఆభాషే. నాతో మాట్లాడకు ! నే నేటువంటివాణ్ణి
నువ్వెరగవా? నేను పెట్టుబడిదారుల్లాగే ప్రవర్తిస్తున్నానా?

భా : మీ ఇంటికి అతిథిగా వచ్చి మీతో ఘర్షణపడటం నా
కిష్టంలేదు. ఈవిషయాలు వేరే మాట్లాడుకుందాం.

సాం : (గొంతు తగ్గించి సౌమ్యంగా) ఘర్షణలేకుండా ఏదో
ఒక నిర్ణయానికి వద్దామనేగదా నిన్నీపూట భోజనానికి
పిలిచింది? ఇంతకీ నే ననేదేమంటే, ఈఛ్ఛాకరీలో మనం
మనుషుల్ని తీసేశామంటే పనిలేకనే తీసేశాం. ఇప్పుటి
కైనా ఇది లాభసాటిగా నడుస్తుందని నాకు నమ్మకంలేదు,
నాకు లాభంకూడా నద్దు. వచ్చేది మీ జీతాలకూ పై
ఖర్చులకూ సరిపోతే చాలు. అదీ నమ్మకం లేకుండా
వచ్చిందే !

భా : మీ రామాట అన్నారు గనకనే, మీరు చెప్పే ఖర్చు
లన్నీ లెక్కవేసి ఇచ్చినట్టయితే, అవి సబబుగా ఉన్నా

యని మాకు మీరు నచ్చజెప్పినట్టయితే, అవిపోగా మిగిలేదే పనివాళ్ళు పంచుకుంటారని నేను అబ్బాయిగారితో అన్నాను.

సాం : అంటే తీసివేసినవాళ్ళకోసం మిగిలినవాళ్ళు తమ జీతాలు తగ్గించుకుంటారన్నమాట ! అంతేనా ?

భా : ఆ విషయం ప్రస్తుతానికి ఎత్తకండి.

సాం : స్నేహపూర్వకంగా పనివాళ్ళ మంచి చెడ్డలు అడిగితెలుసుకునే హక్కుకూడా నాకు లేదుటోయ్ ?

భా : అయితే చెబుతాను. ఫాక్టరీని మేమే నడిపితే ఎవరి జీతాలూ తరగవని మా నమ్మకం. ఒకవేళ తరిగితే ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు. మీరు నష్టపడి ఏ ఒక్కడికీ జీతం ఇవ్వాలని ఎవరూ ఎన్నడూ కోరలేదు. నే నిద్రవరకే మీతో మనవిచేసినట్టు పనివాళ్ళను తగ్గించటంలో కూడా అక్రమాలు జరిగాయి. మీశాస్త్రీ శర్మ వగైరాలు పగకొద్దీ మంచిపనివాళ్ళను కొందరినీ తీసేయించారు. నిజంగా తీసెయ్యవలసినవాళ్లు కొందరు ఉండిపోయారు.

సాం : ఏది ? మీ యూనియన్ లో చేరినవాళ్ళు ! అవునా ?

భా : నా దృష్టిలో క్రమమైనదంతా మీ దృష్టికి అక్రమంగా కనిపిస్తుంది. మనం రాజీయత్నాలు చేస్తున్నాం గనక యూనియన్ వగైరా రాజకీయాల జోలికి పోవద్దు.

సాం : నన్ను అపార్థం చేసుకోకూ ? నీతో రాజీ విషయాలు మాట్లాడే ముందు, నువ్వు పెత్తనంకోసం నా ఫాక్టరీకి, పనివాళ్ళకీకూడా అవచారం చేస్తున్నావేమో తెలుకోవద్దా ?

భా : ఈ విషయం నేను రుజువుచేసుకో లేను, నేనీ సమస్యవల్ల బావుకున్నది ఏమీలేదుగాని, నష్టపోయింది చాలా ఉంది.

అన్న : (వస్తూ) భాస్కరావుగారు అప్పుడే వచ్చేశారే ?

సాంబయ్యభార్య : (వస్తూ) ఏం, నాయనా! ఈమధ్యబాత్రిగా కనపడటమేలేదు. మా వినాయకుడితో కలిసి చదువుకునే రోజుల్లో రోజూ వచ్చేవాడివి. అమ్మగారు కులాసాగా ఉన్నారా? చెల్లెలూ పిల్లలూ కులాసా?

భా : అంతా కులాసాగానే ఉన్నారండీ?

అ : అన్నయ్య ఒక్క నిమిషంలో వస్తున్నాడు. వడ్డించ మన్నారా, నాన్నారూ ?

సాం : తొందరలేదు లేవమ్మా ! ఏమన్నానోయ్!

భా : మిగిలిన వివరాలన్నీ దేనికీ ? మీరు ఫ్యాక్టరీని నడప లేకుండా ఉన్నారు గనక మమ్మల్ని కొంతకాలం నడప నివ్వండి. మీకుగల సమస్యలన్నీ పోతాయి. మేం మనుషులను తీసేస్తామో, పెడతామో మా భాధ మేం పడతాం. మా యాజమాన్యాన సమ్మెలూ గిమ్మెలూ ఉండవు.

సాం : నేను ఫ్యాక్టరీ కట్టటమేం, మీ చేతిలో పెట్టటమేం? ఇది సబబేనా ?

భా : ఎందుకుకాదూ ? మేం ఫ్యాక్టరీని ఎత్తుకుపోతామా? మీ ఎకౌంటెంట్లుంటారు, మీ కాపీయర్లే ఉంటారు. నడిపే బాధ్యత మాది, మేనేజిమెంటు మాదీ! ఈ ఫ్యాక్టరీ మీద నష్టం వస్తోందని మీరు చెప్పేమాట, మేనేజిమెంటు మా కివ్వటానికి మీకు గల అధ్యంతరమూ పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్నాయి.

సాం : ఆ ఘాట్టరీ నా చేతికి తిరిగి ఏ స్వరూపంలో వస్తుందో?

వి : (వస్తూ) సారి, ఎవరిబడి ! ఏం భాస్కరావ్? భోజనాల కూచోబోతూ వ్యవహారాలు మాట్లాడుతున్నట్లున్నారు. అందుకే వ్యాపారస్తులకు తిండి అరగదు. వ్యవహారం ఏమన్నా దారికీ వచ్చిందా?

భా : నాన్నగారు అసలు పరతుకే అభ్యంతరం చెబుతున్నారు. ఘాట్టరీ మేనేజిమెంటు మా కివ్వమంటున్నారు?

సాం : అది ఎట్లా సాధ్యమని?

వి : పోనీ రాజీపడగూడదూ?

భా : ఏవిధంగా?

వి : నన్ను మీ కార్మికుల తరపున మేనేజరుగా పెట్టుకోండి. నాకు జీతం అవసరంలేదులే !

సాం : నీకేం పిచ్చిట్రా? నిన్ను మేనేజరుగా వాళ్ళు ఆమోదిస్తారా? పాము చుట్టం పడగ పగానా?

భా : పగగురించి మాడ్లాడకండి. అన్యాయం. ఇందులో పగ ఎవరికీ లేదు. ఒకవేళ యూనియన్ వినాయకరావుగారి మేనేజిమెంటుకు ఒప్పకుంటుందేమో చూస్తాను.

వి : బ్రేవో! బ్రేవో! చూశారా, ఎంత క్లిష్టసమస్య ఎంత తేలిగ్గా తేలిపోయిందో!...అమ్మా, వడ్డించమచూ.

—:0:—

నా లు గ వ రం గం

[ఒక నెల అనంతరం సాంబయ్య ఇంట్లో డ్రాయింగ్ రూం]

సాం : (కోపంగా) భాస్కర్ ని పెళ్ళాడుతుంది ! నా కొడుకు నా ఘోషకరీలు తీసుకుపోయి కూలాళ్ళకి వప్పగిస్తాడు ! నా కూతురు కూలాళ్ళ నాయకుణ్ణి పెళ్ళాడుతుందీ. ఇట్లా ఉంది నా సంతానం ! వాణ్ణి గురించి నే నెప్పుడూ ఆశ పెట్టుకోలేదు. ఏ సమర్థుడి కడుపున సమర్థుడు పుట్టాడు గనక ? ఇదేమో నా పేరు నిలబెడుతుందనుకున్నాను ! ఇప్పుడిదొచ్చి భాస్కర్ ని పెళ్ళాడుతుందట ! భాస్కర్ ని ! సిగ్గులేక దానికి నువు వొత్తాసి ! బాగుంది ! చాలా బాగుంది !

భా : ఇంత గొప్పపేరు తెచ్చుకున్నారు, ఇంత సమర్థులు-మీరు కూడా పామరుల్లాగా మాట్లాడతా రేమండీ ?

సాం : అడక్క, అడక్క నా సమర్థులే అడిగావు ! అన్నిటికీ సమర్థుడున్నాడుగా నీ సుపుత్రుడూ !

భా : (సాధించుగా) నా సుపుత్రుడు మీలాగా మాట్లాడే లేదు. దాని కిప్పమైన వాణ్ణి చేసుకోనీ, మధ్య మన జోక్యం ఏమిటన్నాడు.

సాం : ఉద్ధరించాడు ! ... ఏమే అమ్మాయ్ ! ఇంతమంది కుర్రాళ్ళను చూస్తున్నావ్. నీకు భాస్కర్ కంటె యోగ్యుడు దొరకలా ?

అ : భాస్కర్ కేం, నాన్నా ?

సాం : ఆమాట అడగటానికి సిగ్గులేకున్నా ? నామీద క తికబిక్కి పనివాళ్ళచేత యూనియన్ పెట్టించింది వాడు కాదూ ?

భార్య : ఏ మర్దంలేని మాటలండి ? మిమ్మల్ని కాళ్ళబేరానికి దింపి ఫ్యాక్టరీ పుచ్చుకున్నదీ అతనేగా ?

సాం : పుచ్చుకుంటారు, పుచ్చుకుంటారు ! నేను నడవలేని ఫ్యాక్టరీని ఈ వాజా, మన వాజా నడుపుతారు ! ఇవాళ బాలెన్స్ షీట్ తెమ్మన్నాను. అందులో ఏం తభావతు కనిపించినా ఫ్యాక్టరీ లాగేసుకుంటాను. సమ్మెలూ చట్టు బండలూ అన్నారో మక్కెలు విరగదన్నిస్తాను.

భార్య : మీ రన్నీ అలాగే అంటారు. ఫ్యాక్టరీ నిక్షేపంగా నడుస్తోందని అబ్బాయి అన్నాడు.

సాం : వాడన్నాడు ! నువు విన్నావు ! దొ-రి-కారు !

అ : భాస్కర్ కూడా అమాచీ అన్నాడు నాన్నా.

సాం : తోడుదొంగలు ! ఎలక్ట్రి పిల్లి సాక్ష్యంబ !

అ : (ఉత్సాహంగా) అడుగో భాస్కర్ !

భా : ఇదుగోనండి బాలెన్స్ షీట్.

సాం : (గొణుగుతూ) జీతాలు, ఓవర్ పేజ్, రిపేర్లు...

(విస్మయంగా) ఆశ్చర్యం ! ఆశ్చర్యం !

భా : ఇందులో ఆశ్చర్య మేముండండి ? నా కేమీ ఆశ్చర్యం లేదు.

సాం : నేను-నా-నా అంచనాలన్నీ తలకిందులైనాయి. పెద్ద వాణ్ణి బక టడుగుతాను చెప్పి, షూగ్రావ్ ? నా కి ఫ్యాక్టరీ నడవటం చాతకాలేదా ?

భా : ఉన్నమాట అన్నందుకు ఊమించండి. మీరు ఫ్యాక్టరీలు కట్టారుగాని ఎన్నడూ నడవలేదు. నడిపిన సమర్థులు వేరే ఉన్నారు.

సాం : అవును, నేను పెట్టిన ఉద్యోగులు.

భా : కాదు, పనివాళ్ళలో కొందరు! అందరూ అని నే ననను
కాని కొందరున్నారు, మీరు పెట్టిన ఉద్యోగులు, లాభాలు
వాటంతట అవే వస్తున్న కాలంలో తెగతిని, రోజులు
గడ్డుబారేసరికి మంచి పనివాళ్ళతో తగాదాపెట్టుకున్నారు.
ఇది మనఫ్యాక్టరీలోనే కాదు, సర్వత్రా జరుగుతున్నదే.

సాం : ఆశ్చర్యం !

భా : ఈసారి ఫ్యాక్టరీని నడపటంలో — కనీసం మనుషులను
పట్టుకురావటంలో మన వినాయక రావు ప్రజ్ఞ చాలాఉంది.

సాం : నువు చెబుతున్నావు గనక నమ్ముతున్నాను. గాని
నాకు మావాడి ప్రయోజకత్వంలో ఏమీ నమ్మకం లేదు.
ప్రతి నెలా ఫ్యాక్టరీ ఈవిధంగా నడుస్తుందంటావా ?

భా : ఎందుకు నడవదండీ ? నిజంగా ఫ్యాక్టరీమీద అభిమానమే
ఉంటే అవసరమైనప్పుడు అందరూ త్యాగంచేస్తాం.

సాం : ఆ మాట బాగుందోయ్. అన్నట్టు మావాడేడి ?

భా : మీటింగున్నది. ఫ్యాక్టరీలోనే ఉన్నారు. నేనుకూడా
వెంటనే వెళ్ళాలి. కాకుంది. మీరుకూడా రండి.

సాం : (కొట్టినట్టు) నేనా! నే నెందుకులే!

భా : అలా అనకండి. మీరు వస్తే కార్మికులు సంతోషిస్తారు.

సాం : న న్నామాట నమ్మమన్నావా ?

భా : నా మాటనమ్మొద్దు, మీరు స్వయంగావచ్చి చూడండి.

సాం : నాకేమో బిడియంగా ఉందినుమా !

భా : ఒక్కసారి వచ్చేయండి. చలితీరిపోతుంది.

సాం : సరే పద !

అ యి ద వ రం గం

[మీటింగు. కార్మికుల కరతాశధ్వనులు]

భాస్కర్ : సోదరులారా ! (కరతాశధ్వనులు నిలిచిపోతాయి)

ఇప్పు డెక్కడచూసినా యజమానుల కార్మికుల సామ రస్యంగురించే మాట్లాడుతున్నారు. శుష్కప్రియులతో కార్మికులను వంచించటానికి యజమానులుకూడా ఈ మాటలను అనటం కద్దు. కాని అట్టివారికి బుద్ధి వచ్చేట్టుగా మన యజమాని శ్రీ సాంబయ్యగారు ఈ సామరస్యాన్ని అమలులోకి తెచ్చారు. మన యూనియన్‌ను ఆయన గుర్తించటమేగాక, ఫ్యాక్టరీనిర్వహణ యూనియన్‌కు వదిలే శారు. మన నిర్వహణఫలితం చూసి ఆయన మనని గొప్పగా అభినందించారు. ఇది మనకూ వారికీ కూడా గొప్పవిజయం. ఈవిజయాన్ని మనం బలపరుచుకోవటానికి ఇతోధికంగా కృషిచేసి దేశంలోని ఇతర కార్మిక సోదరులకు మార్గదర్శకులంగా ఉంటూ ఇతర యజమానులకు గుణ పాఠం నేర్పదాం. (యజమాని కార్మిక సామరస్యం— “వర్ధిల్లాలి!” అని అరుపులు) ఈ మీటింగుకు సాంబయ్య గారు వచ్చి అధ్యక్షత వహించటం మన అదృష్టం. ఆయన రెండు ముక్కలు చెబుతారు. మనం సావధానంగా విందాం.

సాం : స్నేహితులారా! ఇప్పుడు మీ ఇంజనీరుగారు చెప్పిన మాటలు—ఆయన బాప—వింటుంటే నాకు ఒక్కటి నిజంలా వినపడలేదు. లోపం నా చెవిది అయి ఉంటుంది నేను పరిస్థితుల ప్రోద్బలంవల్ల ఫ్యాక్టరీని మీకు వప్పగించా నేగాని

మిమ్మల్ని గురించి నే నెన్నడూ ఆలోచించలేదు. ఇవాళే మొదటిసారి మిమ్మల్ని గురించి ఆదరభావంతో అనుకున్నాను. నేనుకూడా, నా అపజయాన్ని గుర్తించటం ఇష్టంలేక మీమీద హింసాకాండ జరిపి ఉండేవాణ్ణి. అదృష్టవశాత్తూ ఆ ప్రమాదం తప్పిపోయింది. నేను నా ఓటమి అంగీకరించాను. మీరు గెలిచారు. నేనుమిమ్మల్ని చూసి వాస్తవంగా గర్విస్తున్నాను. మీ నాయకత్వమీద కూడా గర్విస్తున్నాను. మీరు నన్ను ఆటే అభినందించే ముందు మీకు ఒక్కవిషయం చెప్పాలి. ఇవాళో రేపో ఇంజనీర్ బాస్కరావు నా కుమార్తెను పెళ్ళి చేసుకునే అవకాశం లేకపోలేదు. అందుచేత ఇదంతా చివరికి ఏక కుటుంబ వ్యవహారం అయేలాగుంది!

(కార్మికుల హర్షధ్వనాలు)

ఎదురింటివాడు

మొదటిరంగం

[నాగేశ్వరం ఇల్లు : ఉదయం.]

కాంతయ్య : మొత్తానికి భలేపని చేశావులే, నాగేశ్వరం. ఇల్లు మరొకరికి పోనివ్వొద్దని నెల్లాళ్ళుగా చెబుతుంటినిగదా, ఎలా చెయిజారిపోనిచ్చావురా ?

నాగేశ్వరం : నన్నేం చావమన్నావుట్రా, కాంతం! ఆయింటా యనేమో ఊళ్లో ఉండేవాడు కాడాయె. ఏ అమా వాస్యకో, పొర్రమికో, వచ్చినప్పుడన్నా రెండు నిమిషాలు నిలిచి మాట్లాడాయె. ఆయనతో మాట్లాడాలంటే నడుస్తూ మాట్లాడాలిందేనా? నీకు మాత్రం తెలిదూ? అప్పటికీ, వారంరోజుల కిందట కనిపించినప్పుడు కూడా నాతో చెప్పకుండా ఇల్లెవరికీ ఇవ్వనని మాట యిచ్చాడు మరి. ఇంతలోనే ఇలాచేస్తాడని కలగన్నానా ?

కాం : పోనిస్తూ, ఎడ్వాన్సుదగ్గర ఏదో పేచీ ఉండి ఉంటుంది. అది నువు సరిగా అడిగితెలుసుకోలేదు, ఇల్లుకాస్తాపోయింది యాభైరూపాయలకు దివ్యమైన యిల్లు! ఆఫీసుకుదగ్గర, బజారుకుదగ్గర. దక్షిణపుగాలి ధారాళంగా వస్తుంది. ఇంకో అయిదు పెట్టమన్నా పెట్టేవాణ్ణి చెప్పొద్దూ! ఎక్కడో మారుమూల అహారీస్తున్నాం.

నాగే : పోనీ ఆ అయిదురూపాయ లెక్కువిస్తానని నాతో మాట మాత్రం చెప్పావా?

కాం : ఎట్లా చెప్పనూ? పారబోసేందుకు నాదగ్గిరమటుకు డబ్బుండేడిసిందీ? అంతగా తప్పనిసరయితే ఇచ్చేవాణ్ణా అని నీతో మాటవరసకన్నా. ఈ యిల్లు తప్పకుండా దొరుకుతుంది, ఒకరి కొఁరం ఎదురుగా పడి ఉంటాం; ఒక రింటికి ఒకరు రావాలంటే మైలున్నర రానక్కర్లేదుగదా అని ఎంతో ఆశపడ్డాం, ఏంలాభం?...ఎవరదీ?

నాగే : (గొంతెత్తి) మాధవరావుగారా, దయచెయ్యండి, దయచెయ్యండి, వెయ్యేళ్లు! మీమాటే అనుకుంటున్నాం. మాధవరావు: (వస్తూ) కూచనే వ్యవధి లేదండీ. తిరుగుబండికి వెళ్ళిపోవాలి. కొత్తవా రింట్లో ప్రవేశించిందీ, లేందీ చూసి పోదామని వచ్చా.

నాగే : సరేకానండి, నాతో చెప్పకుండా యిల్లెవరికి ఇవ్వ నంటిరిగదా, మాటమాత్రం చెప్పకుండా ఇచ్చేశారే?

మాధ : అబ్బే, ఏరు నెలరోజులేనండీ ఉంటారూ! అందుకని యిచ్చా. పెద్దమనిషి నన్ను వెతుక్కుంటూవచ్చి, వంద రూపాయల నోటు వద్దంటున్నా చేతిలోపెట్టి, ఒక్క నెలపాటుంటానని చెబుతుంటే ఎలా కాదనేదీ?

కాంత : నెలకే వందా?

నాగే : వారి కంత గండగత్తెర ఏ మొచ్చిందబ్బా?

మాధ : ఏమోనండీ. అదంతా మనకు తెలీదు. ఆయన నన్ను అద్దెంతని కూడా అడగలేదు - నమ్ముతారో నమ్మరో. ఇల్లు ఖాళీ అవుతున్నదని తెలిసిందట. ఖాళీ కాగానే ప్రవేశిస్తారు. ఆయన తొందరా, మంచితనమూ చూచి ఒప్పుకున్నా.

నాగే : అయిన పేరేమిటన్నారూ ?

మాధ : ఏదో చిత్రమైన పేరండీ...ఆ! సార్వభౌమరావు!...

అబ్బో అప్పుడే తొమ్మిదిన్నర అయిందే? నేను వెళ్ళాలి.
శలవిప్పిస్తారా?

నాగే : ఒక్కమాట వినిపొండి. ఇదిగో ఇతడు నా స్నేహితుడు. పేరు కాంతయ్య. ఇతనికి...

మాధ : (వెళ్ళిపోతూ) నేను మళ్ళీ ఎల్లుండి వస్తున్నా. సావకాశంగా మాట్లాడుకుందాం.

నాగే : వెళ్ళాడు...ఇదేవరస! నూరు రూపాయలనోటు చేత పెట్టే సరికి ఇల్లు కాస్తా ఇచ్చేసి కూచున్నాడు. ఈ సార్వభౌమరావు నెలగోజులుండి పోతాడంటావా ?

కాంత : నాకేం సమ్మకంలేదు. రాబోయేది వేసవి. చుట్టూ చల్లగా చెట్లూ, రాత్తిళ్ళు దక్షిణపు గాలి మరీగాక ఆ యిల్లు చచ్చినా వదలరు. నాకా యిల్లు దక్కే గీత లేదంతకూ...ఈ మాధవరావు డబ్బుకు బోల్తా పడతాడని మాటమాత్రం తెలిసుంటే ఆ నూరురూపాయల నోటు నేనే అయిన మొహాన జరిడా ఊపినట్టు ఊపి ఉండునే.

నాగే : నీ యిల్లు పాడుగాను - యిల్లుమాట అట్టా ఉండనీ. ఈసార్వభౌమరావు విషయంకనుకొందే నాకునిద్రపట్టేట్లు లేదే. ఈయనెవరు ? ఏవూరు ? ఏ అర్జంటు పనిమీద ఈ ఊరొచ్చాడు ? నెల్లాళ్ళలో ఈయన చేసే పనేమిటి ?

కాంత : నీదంతా ఓ గోల. వా డెవడైతే మనకేం ? చాతయితే, ఆయనగారు నెలాఖరుకు కొంప ఖాళిచేస్తాడేమో, అది కాస్త కనిపెట్టుండు...రండి అక్కగారూ. నేనేలండి.

సీతమ్మ : (వస్తూ) ఇంకెవరి గొంతోకూడా వినిపిస్తేనూ—

కాం : ఆయన ఎదిరింటాయనలెండి.

సీత : (ఆశ్చర్యంగా) వచ్చాడా? ఏమండీ బాగా పెద్దవాడేటగా? ఆ సూటూ, టోపీ, హడావుడీ అంతా చూసి చిన్నవాడేమో అనుకున్నా.

నాగే : ఇక్కడికొచ్చినాయన మాధవరావు. ఎదటింటోకి అద్దెకొచ్చినాయన అనుకుంటున్నావు గామాలు.

సీత : మాధవరావా?...కొత్తాయనేమో, ఎందుకొచ్చాడా అనుకున్నా.

నాగే : ఇంకా రాలేదుగా? వచ్చివప్పు డడుగుదాంలే.

సీత : మీరడికే దేమిటి? నేనే అడుగుతాను. మన పనిమనీషిని కాజేశారు, తెలుసా?

నాగే : (ఆశ్చర్యంగా) ఎదటింటివాళ్ళే?

సీత : ఆహా...ఇంకా వస్తుందికా వస్తుందని ఏడున్నరదాకా చూచి ఇంటుకు పని నేనే చేసుకున్నా. ఇంతకుముందు చూద్దనుగదా, వాళ్ళింటోనించి వస్తున్నదీ! ఏమిటే, ముండా అంటే, కాస్త ఇల్లు బాగుచేసి పొమ్మన్నారన్నది. నిలవదీసి అడిగితే నెలకు పదిరూపాయలిచ్చి పెట్టుకున్నారని ఒప్పుకుంది. ఫ-ది రూపాయలు! నాలుగు రూపాయలకు అడవా ఛాకిరి చేసేదాని కెంత దళపట్టిందో! నిన్న నేగా జీతం ఇచ్చేశానూ, ఈ పూట అక్కడ చేరిందీ!...అసలే పనివాళ్ళ కేకోశానన్నా కృతజ్ఞతంటూ ఉందీ?

నాగే : నువ్వు చెప్పేది మరీ బాగుంది. పది రూపాయలు

వోడులుకుని అది నీ దగ్గర నాలుగు రూపాయలకు పని చేస్తే కృతజ్ఞత ఉన్నట్టూ, లేకపోతే లేనట్టూనా?

సీత : ఇట్లా మాట్లాడితేనే పనివాళ్లు నెత్తి నెక్కేది. దాని సంగతి పోనీండి-ఏదో గడ్డితిన్నది. ఆ పెద్దమనిషి కేం పొయ్యేకాలం? ఊళ్లో ఇంతమంది పనివాళ్ళుంటే మన మనిషి నే కాజెయ్యాలి?

కాంత : నాగేశ్వరం, ఈయ నెవరో తమాషా మనవల్లే ఉన్నాడా! డబ్బుతో మనుషుల్ని కొనటంలో గట్టివాడే. మాధవరావును కొనేసి నా కిల్లులేకుండా చేశాడా, మీ పనిమనిషిని కొనేసి మీకు పనిమనిషి లేకుండాచేశాడు. ఆ?

నాగే : బాగా డబ్బున్నవాడల్లే ఉంది. కాని ఈ డబ్బుతో మన గుండెలమీద ఎందుకెక్కి కూచున్నాడని?

సీత : ఎందుకా? నా దుంప తెంచటానికి!... ఏమండీ, వదిలె గారు బొత్తిగా ఇటుకేసిరావటమే లేదే?

కాంత : ఏదీ, మీరు రానిస్తేగా? ఎదటిల్లు తీసుకుంటే దగ్గరిగా ఉంటాంగదా అనుకున్నా. గద్ద తన్నుకుపోయినట్టు తన్నుకుపోయాడు మానవుడు!

సీత : అమ్మాయికి సమ్మంధాలేవన్నా చూస్తున్నారా?

కాంత : అడక్కండి, అక్కగారూ. ఇక సంబంధాలు వెతకటం, చెయ్యటం పెట్టుకోలా. నాలుగు రూపాయల కనర్లుకొని ఇంటోపడేశా. పత్రికలో వధువు కావాలని కనిపించే ప్రకటనకల్లా జవాబు రాసిపడెయ్యమని రుక్మిణికి, మా ఆవిడకూ చెప్పా. రోజూ ఉదయం పత్రిక చూడగానే మా కిదేపని అనుకోండి... మా అమ్మాయి కూడా చెప్పే

సింది. అరవైలోపువాడు ఎన్నో పెళ్ళినాడైనా, ఏ కులం వాడైనా చేసుకుంటానన్నది.

సీత : (నవ్వుతూ) మీరెప్పుడూ చమత్కారంగానే మాట్లాడుతారు లెండి.

కాంత : (సీరియస్ గా) చమత్కారంకాదు. నిజంగానే ! ఏమిటండీ లేకపోతే ? ప్రాణం విసికిపోతుంటేనూ !

సీత : నిజమేలెండి. మా పెద్దన్నయ్య పెద్దదాని కెట్లాగో ముడిపెట్టేశాడు. రెండోదానికి ఇరవైరెండేళ్ళు. ఇంతవరకు పెళ్ళి పెటాకులూ లేవు. రాసిపెట్టిఉన్నప్పుడు వ్రతుంది లెమ్మని మోరాయించి కూచున్నాడు.

కాంత : ఎవరైనా అంతకన్న చేసేదిలేకు లెండి.

సీత : మృగి మీకు సమాధానాలు రావటంలా ?

కాంత : రాకే? ఒక్కటి సరిపోకుండా ఉంది. కాకపోయినా మేం అడ్డమైన ప్రకటనలకూ వేస్తున్నాలెండి. ఎందుకూ? ఇవాళ ఒక సుబంధానికి వేశాం. లక్ష రూపాయల ఆస్తిగల కుర్రాట్ట. వ్యాపారంలో ప్రవేశించాట్ట. ఆధునిక పద్ధతులు తెలిసిన పిల్ల, అందగత్తె కావాలన్నారు. రాసి పడేశాం. నాకు తెలీదూ ? సమాధానం కూడా రాదు. కాని బేడా డబ్బులకు లోపించటం దేనికి ?

సీత : అంతే లెండి...క్షణంలో కాఫీ తెస్తున్నా, చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయేరు? (పోతుంది).

కాంత : ఎందుకమ్మా, ఇంకాస్పేషల్లో భోంచెయ్యబోతుంటేనూ?

నాగే : ఘరవాలేదులేరా! (రామారావు వస్తాడు) ఏంరా,
రామూ! ఇంకా కాలేజీకి వెళ్లే యత్నం లేదా?

రామూ : నాన్నా, నాన్నా, ఒక్క అయిదురూపాయలుంటే
ఇయ్యి నాన్నా.

నాగే : దేనికిరా?

రామూ : ఫోటోలు తీయించుకోవడానికి.

నాగే : దేనికిరా?

రామూ : ఎవరికో పంపించాల్లే, నాన్నా.

నాగే : దేనికిరా?

రామూ : పనికొచ్చేవాళ్ళకి సినిమాలో వేమాలిస్తారుట,
నాన్నా.

నాగే : (ఆశ్చర్యంగా) సినిమాల్లో వేమాలేస్తావుటా?

రామూ : చాలా డబ్బొస్తుంది, నాన్నా.

నాగే : ఎవరు చెప్పారు?

రామూ : సినిమా స్టార్లంతా లక్షలు సంపాదిస్తున్నారు,
తెలుసా?

నాగే : అది కాదురా, వాజా! ఫోటోలు పంపిస్తే వేషమిస్తా
ము నీకో ఎవరన్నారూ?

రామూ : ఇనాళ పత్రికలో ఉంది,

నాగే : ఒరే, కాంతం. ఇంటికి పత్రిక తెప్పించటం ముప్ప
యింది.

కాంత : అది నే నొప్పుకోను. పత్రిక రానిరోజు మాకు చిన్న
బోయిసట్టుంటుంది.

నాగే : ఎవరి గొడవ వాళ్ళది... ఊ, ఫోటోలతోబాటు
అయిదు రూపాయలు పంపుతావా? అది కాస్తా వాళ్ళు
దిగమింగి కూచుంటారు. ఓ పదిరూపాయలు ప్రకటన
కింద తగలేసి నేనే ఈ పనిచేస్తే బాగుండునే, బోలెడంత
డబ్బాస్తుందీ?

రామా : అయిదు రూపాయలూ ఫోటోలు తీయించుకోతా
నికే, నాన్నా! వాళ్ళకేమీ పంపించనఖిలార్లా.

నాగే : ఉద్ధరించారు... రేపో యెల్లుండో చూద్దాంలే.

రామా : రే పిచ్చేది ఇప్పుడిస్తే ఏం పోయింది, నాన్నా?

నాగే : కాంతం! నీ సలహా ఏమిటి?

కాంత : మాట్లాడకుండా ఇచ్చేయ్యి! మనం పిల్లలకు మళ్లా
మాన్యాలు ఇచ్చేది లేనేలేదు. వాళ్ళ అదృష్టం చూసు
కోవటాని కీపాటైనా సహాయపడకపోతే ఎట్లా?

నాగే : వీడి మొహానికి సిగ్గెమాలో వెయ్యట మేమిటా?

కాంత . అదే పొరబాటు. మన తరంవాళ్ళం ఒక్కళ్ళమూ
అనుకోని పనులుచేసి యాడవలేదు. కాని ఈ తరంవాళ్లు
చేస్తున్నారు. సుదర్శనంగా రబ్బాయి, చూడూ, ట్యూబులో
గొప్ప కథకుడై కూచున్నాడు. వాణ్ణి ప్రోత్సహించటానికి
బాగా రాస్తున్నాడంటున్నారు కాబోలనుకున్నా. తీరా
విచారిస్తే, చాలా బాగా రాస్తాట!

నాగే : ఇంకేం ? ఆ బల్లమిది పర్సులో అయిదు రూపా
యలు తీసుకుని నీ యిష్టం వచ్చినట్టు తగలెయ్... సిగ్గెమా
స్తానువి కాక పోవాలి—అప్పుడు చెబుతా నీవని.

రామా : అవుతాలే నాన్నా. ప్రతాపరుద్రీయంలో పడవ
లొగేవాడి వేషం ఎంత బాగా చేశానూ?

నాగే : ఏడిశావు, కుంకా (రామారావు నవ్వి వెళ్ళిపోతాడు.)

కాంత : అదేమిటా?

నాగే : చిన్నతనంలో నేను ప్రతాపరుద్రీయంలో పడవలాగే
సీనులో ఓ చిన్న వేషం వేశానే. అందుకు నన్ను వెట
కారం చేస్తున్నాడు. ఆ రోజుల్లోనే ఏడు రంగారాయుడి
కొడుకువేషం వేశాడు. తాను గొప్పనటుడనీ, నేను
కాననీ వాడి ఉద్దేశం.

కాంత : వాడికేంరా? నిశ్చేషమంటివాడు! శరీరపుష్టిలేదు,
వరహీనమవుతుందని చూస్తున్నాగాని, లేకపోతే మారుక్మణి
నిచ్చి చేసేవనే!

నాగే : వాళ్ళిద్దరికీ మూడు నెల్లగా తేడా? పెగా. అది
ఈ రెండేళ్ళలో చప్పున ఒడ్డు పొడుగు తేరి పోయింది.
మావాడిప్పుడు దానివక్కన తమ్ముడిల్లే ఉంటాడు.

కాంత : కనకనేగా నా కీ అవసా?

సీత : (వస్తూ) ఇనుగోనండి కాఫీ ఏమండోయ్,
విన్నారా? (గొంతుతగ్గించి) ఆ పనిచేసే ముండ చెప్పింది
—రాత్రి మెయిలుకు ఇద్ద రాడ వాళ్ళు దిగారుట —
ఒళ్ళంతా కసిపిస్తూ చీరెలూ, మెలికలు తిప్పుకొన్న
జుట్టూ వాళ్ళూనూ, అది వాళ్లని వర్ణిస్తుంటే నాకు
ఒళ్ళంతా గరిబాడిచింది.

నాగే : ఈ సార్వభౌమరావెవడో ఉద్దండపిండంలాగున్నాడే?

కాంత : ఇటువంటివాళ్ళు పొరుగున చేరితే మీ రింకా సంసారా లేం చేస్తారా? ఈ పచ్చికలి ఏమిటీ అంట!

నాగే : అట్లా కాదులే. ఈయన్ని పెందలాడే వెళ్ళగొట్టాలి సిందే. సబిన్ స్పెక్టర్ పట్టాభితో నూచనగా అంటా. మిగతాపని అతనే చూస్తాడు.

కాంత : ఆయన్ను వెళ్ళగొట్టడం ఒకటే కాదు. నా కా యిల్లు వచ్చేట్టు కూడా చూడు, నీకు పుణ్యంఉంటుంది

నాగే : ఈసారి పోనిస్తానా?

కాంత : అయితే నేను వెళ్ళిరానా? ఆఫీసుకు టయిమవు తున్నది

నాగే : సరేలే. మళ్ళీ కలుద్దాం. (లోపలికిపోతూ) స్నానం చెయ్యొచ్చుటే?...

రెండవ రంగం

సీతమ్మ : అబ్బ! ఇవా శెంత ఉక్కగా ఉందో! మంచాలు బయట వెయ్యనా?

నాగే : రామూ, అమ్మకు తోడువెళ్ళి మంచాలు బయటికి చేర్చరా.

రామూ : (ఉత్సాహంగా) ఫోటోలివాళ పోస్తుచేశా, నాన్నా.

నాగే : చేస్తే చేశావులే, లోపలికి వెళ్ళి మంచాలు లాక్కు రా...నరండాలో కూచున్నా పెట్టెలో ఉన్నట్టే ఉంది.

సీత : ఇంత ఉక్కగా కూడా ఎదటింటివాళ్ళు, చూశారా, కిటికీలుకూడా తెరవరు? అసలింట్లో ఎవరూ ఉన్న అలికడే లేదు. వాళ్ళంతా ఏం చేస్తుంటారండీ?

నాగే : నే మాత్రం చూశానుటే? నాకేమైనా దివ్యదృష్టి ఉందా?

సీత : కాకపోయినా వాళ్ళతో నేను పడే బాధ మీ కేం తెలుస్తుంది?

నాగే : (ఆత్రంగా) నీ కా యింటోవాళ్లు కనిపించారా ఏం?

సీత : కనపడకుండానే కాల్పుకుంటున్నారు ... పొద్దున కూరలది వీధిలోకి వస్తే కేకేశా, నాకన్న ముందు వాళ్ళు కేకేశారుట. అక్కడ ఇచ్చి వస్తావని వెళ్ళింది. వెళ్లేటప్పుడు దాని తట్టలో చక్కని వంకాయలున్నాయి. అందులో సగం వాళ్ళు కొనేశారుట! అది తిరిగి వచ్చేప్పటికి నాకు కక్కమూతి పిందెలూ, పుచ్చులూ, చచ్చులూ మిగిలాయి. ఎట్లా ఇచ్చావే అంటే వీశే ముప్పావలూ అన్నది. కావలిస్తే ఎదటింటివాళ్ళుకొన్నారు అడగమన్నది. ఇటువంటివాళ్ళు మన పొరుగున దాపరిస్తే ఇంకేం బతికేట్టూ? వంకాయలు వీశే ముప్పావలూ ఏమిటండీ ? ఎవరన్నా వింటే నవ్విపోతారూ !

నాగే : పట్టాభితో ఒక్కమాట చెబుదామంటే పడకుండా ఉంది. వీళ్ళ అంతు అతనైతే తేలుచును. (కాంతయ్య వస్తాడు) రా, కాంతం. భోజన మయిందా ?

కాంత : ఆహా!...ఇవాళ గాలి బాత్రిగా బిగదీసింది. మా కొంప తెలుసుగా? అన్నం తింటున్నంతసేపు ఎప్పుడు బయట పడదామా అనే! బయటనన్నా కాస్త చల్లగా ఉంటుందేమోనని పి.కారుగా వచ్చా.

నాగే : అట్లా మంచాలమీద కూచుందాం...మనం ఉక్కకి ఇంతగా ఉడికినోతున్నామా? ఆ ఎదటింటివాళ్ళు, చూడూ, పగలయేది, రాత్రయేది ఆకటికీలు తెస్తే ఒట్టూ. కాంత : ఆయింటికేం? రాజాయిల్లా! చల్లగా ఉంటుంది- ఎంతవేసవిలో అయినా సరే.

నాగే : ఇల్లు చల్లదనంమాట సరే-కిటికీలు కూడా మూసి ఆ కొంపలో ఏం గూడుపుతానీ చేస్తున్నారా అని!

కాంత : అదా నువ్వనేదీ...గూడుపుతానీ అంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. (గొంతు తగ్గించి) ఈసార్వభౌమరావు రాబడి పన్ను ఎగ్గొట్టేవాళ్ళమీద రహస్యవిచారణ జరిపే వాడని నా అనుమానం.

నాగే : నిజంగానా?

కాంత : విను. ఈ సార్వభౌమరావు వరసగా రెండురోజులు పరాంకుశంగా రింటికి వెళ్ళి ఏదో వ్యవహారాలు మాట్లాడి నట్టు మాట్లాడివచ్చాట్ట. మూడోనాడు ఇన్-ంటాక్స్ వాళ్ళొచ్చి పుస్తకాలన్నీ తనిఖీచేశారు. కేసూ!

నాగే : నే నింకోమాట విన్నా. బారిష్టరు సీతారామయ్య గారున్నారు చూడూ —

కాంత : ఆయన యిల్లు నిన్న ప్రొహిబిషన్ వాళ్ళు సోదా చేశారుగా!

నాగే : అదికూడా ఎదటింటాయన కట్టుకున్న పుణ్యమే అని బసవేశ్వరావు నాతో సూచనగా అన్నాడు.

కాంత : (నిర్భాతంపోయి) ఓరీ ఏడి కడుపుడకా! అంతపనీ చేశాడుగా?

నాగే : అనే అనుకోవాలి మరి (మాధవరావు వస్తాడు)
మాధవరావుగారా ఏమిటి ? దయచెయ్యండి, దయ
చెయ్యండి.

మాధ : మెయిలుకు టైము కావచ్చిందండీ. తొందరగా
వెళ్లాలి. సార్వభౌమరావుగారికి సౌకర్యంగా ఉందో లేదో
కనుక్కుపోదామని వచ్చా... అద్దెకుంజేవాళ్ళు ఇల్లెలా
చూచుకోవాలో నిజంగా ఆయనకే తెలుసండీ ! సుఖ
పడటం చాతయిన మనిషి.

నాగే : ఆనూట మీ రనాలిసిందే ! ఈ వారంరోజులుగా ఆ
కిటికీ రైక్కులు తెరిచిన పాపానపోతే ఒట్టూ ! సుఖం ఎరగని
మాబోటివాళ్ళు ఉక్కు తట్టుకోలేక, నేలంతా కడవల
కొద్దీ నీళ్ళుపోసి తడుపుమని, దానిమీద మంచాలు వేసు
కుని, అప్పటికీ గాలి చాలక నానా అగచాట్లూ పడు
తున్నాం.

మాధ : ఈ బాధంతా ఆయనకు లేదే. తూర్పుపక్క రెండు
గదులూ ఎయిర్ కండిషనింగ్ చేయించుకున్నారు. గంట
సే పాగదిలో కూచుని బయటికివచ్చేసరికి వడదెబ్బ తగిలినట్ట
యిం దనుకోండి ! పాపం, కిటికీతలుపులకు అద్దాలు లేని
కారణంచేత, పగలుకూడా గదుల్లో దీపాలు వేసుకుంటు
న్నారు. నాకే సిగ్గయింది. ఖర్చయితే అయింది, పెట్టిస్తా
నన్నా. ఇంకో మూడువారాల భాగ్యానికి దేనికి
లెమ్మన్నారు.

నాగే : అదంతా మాకేం తెలుసు మరి ? ... అయితే చూడండి,
ఆయనకేంపనో మీ రేమన్నా విచారించారా ?

మాధ : ఆయనపనితో నా కేంపని చెప్పండి ? నేనడగలేదు.

నాగే : ఆ, మరేంలేదు, ఆయనా పొహ్లాబిషన్ సి ఐ డి అని ఎవరో అంటేనూ...

మాధ : అయితే కానివ్వండి ... రహస్యంగా తాగేవాళ్ళు బాధగాని, మనకే ?

కాంత : ఒకవేళ ఇన్ క్లెమ్టర్స్ సీవీడి అయినా కావచ్చు.

మాధ : ఎవరైతే మనకేమిటి చెప్పండి ? పనిపాటా లేనివాళ్ళు వారినిగురించి, వీరిని గురించి ఏమేమో అనుకుంటాంగాని. ఆయనవంటివాడు ఇంకొకరినిగురించి ఆలోచిస్తాడా ? ఎస్తానండి. నాకు రైటువేళయింది.

నాగే : మాధవరావుగారూ, ఒక్కమాట, .. ఈ సార్వభౌమ రావుగారిని మే మెవరం చూడలేదు. ఆయన వయస్సెంత ఉంటుంది ?

మాధ : చూడే ఉంటుంది. కాని చాలా చలాకీ మనిషి. ఇంకా తక్కువన్నట్టు కనిపిస్తాడు.

నాగే : ఆయన వెంట 18, 20 వయసుగల పిల్లలున్నారుట. వాళ్ళేవరండి ? ఆయన కుమార్తెలా ?

మాధ : (ఆశ్చర్యంగా) పిల్లలా ? అయింటో ఆడవాళ్ళేవరూ లేరే ? మీరు పొరపడిఉంటారు. ఆ యింటో ఉన్నదల్లా ఆయనా, ఆయన కొడుకూ, వంటనామానూ. వెళ్ళొస్తానండి. (పోతాడు)

నాగే : ఆడవాళ్ళు లేరూ ! ఇదంతా మయసభలే ఉండే ! ఆడవాళ్ళను చూడాలని మా ఆవిడతో పనిమనిషి చెప్పిందిట ?

కాంత : వెళ్ళిపోయ్యారేమో.

నాగే : ఎప్పుడు వచ్చినట్టు, ఎప్పుడు వెళ్ళినట్టు ?...చూడు,
కాంతం ! నీ కా యిల్లు బాగా తెలుసుగదా, అందులో
ఆడవాళ్ళ నెక్కడన్నా దాచటానికుందా ?

కాంత : దాస్తే, నీళ్ళగదిలో దాయాలి.

నాగే : అవును—దాచారేమో ?

రామా : (అంతకుముందే వచ్చి కూచుని) ఇదంతా ఏదో
డిటెక్టివ్ కథలే ఉంది, నాన్నా !

నాగే : ను నెప్పుడొచ్చావురా ? చదువూసంధ్యా లేచా
ఏమిటి ?

రామా : చదవటం పూర్తిచేసే వచ్చా, నాన్నా.

నాగే : అట్లా అయితే ఆ మంచంమీద పడుకుని నిద్రపో...

అమ్మ ఇంకా లోపల ఏం చేస్తున్నదీ ?

రామా : ఊరగాయ కలుపుతున్నది...సరేగాని, నాన్నా,
ఎమరింటాయన సంగతి తమాషాగా లేకూ ?

నాగే : తమాషా నీహూడా తెలిసిందీ ?

రామా : నేను కళ్ళారా చూస్తేనే ?

నాగే : ఏం చూశావు నువ్వు ?

రామా : పెద్దబట్టలపాపులో ఈ ముసలాయన ఇవాళ దీపాలు
పెట్టేవేళ డబ్బను చీరెలు కొన్నాడు. నాలుగువందల
రూపాయల బిల్లు, నా కళ్ళారా చూశా.

నాగే : మరి మాధవరా వా యింట్లో ఆడపురుగే లేదంటాడేం?
వాట్టి మన్నుడిన్నపాము ! నన్నడిగితే ఆ యింట్లో ఏదో
పెద్ద తతంగమే జరుగుతున్నది. ఈసార్వభాముడు ఏ సీబీ

కూడా కాదు. నందమంది నీవడిలు వీడి వెంటబడితేనేగాని
ఆ మూసిన కిటికీల వెనక ఏం జరుగుతున్నదీ తెలియదు.

కాంత : అసలు కిటికీలు ముయ్యటానికే గదులు ఎయిర్ కండి
షన్ చేశాడేమో, అది చూడు !

నాగే : ఆమాట నిజంరా ! భలే పట్టావు మోసం!...పిచ్చి
ముండాకొడుకు, మాధవరావు, ఎయిర్ కండిషనింగ్
స్లాంట్ చూసి థంక్స్ పోయినాడు...గదులు చల్లగా ఉండ
టానికే పెట్టాడయ్యా, అద్దాల తలుపులు పెట్టిస్తానంటే
వద్దనటమేం ?

కాంత : దానికి సమాధానం చెప్పు !...నువ్వన్నట్టు ఇందులో
ఏదో తిరుగుడుంది. అన్నట్టు, నువు పట్టాభితో
మాట్లాడావా ?

నాగే : ఏదీ? మొదట ముచ్చేపోయినా. తరవాత నాకు తీరలా.
ఇంతలో ఈయన నీవడి అని బసవేశ్వరావు నాతో
అన్నాడు. నేను నమ్మా. (నీతమ్మ వస్తుంది)

కాంత : ఏమండీ, అక్కగారూ, ఊరగాయి పెడుతున్నారా ?

నీత : పెట్టటం మొన్ననే పెట్టాం. ఉప్పు, మానే చాలనట్టు
కనిపిస్తేనూ...ఈసారి మా ఆవకాయకి మంచి కారం
పడింది లెండి. తెడ్డుతో నూనెతీస్తే నెత్తురల్లే ఉంది !

కాంత : ఏదీ, మా యింటో ఇంకా పెట్టాలా. వీలు చూసు
కుని అన్నీ తెచ్చి పడేయ్యాలి...ఆ, చాలా పొద్దుపోయి
నటుంది. ఊరంతా మాటుమణిగింది. నేను రాలేదని
మా ఆడవాళ్ళు తిట్టుకుంటూ ఉంటారు. మా దిక్కు
మాలిన పేటలో పట్టపగలే దొంగల భయం ! కిందటేడు

మధ్యాన్నం రెండుగంటలప్పుడు మా యింటిపక్కనండులో హత్య జరగలా? (ఎడటింటినుంచి ఒక స్త్రీ అర్తనాదం కరవిదారకంగా వినిపిస్తుంది. తరవాత, బొంగురుగొంతు, “చావు ముండా!”...కాస్సేపు నిశ్శబ్దం. ఇక్కడినుంచి ఈ రంగంచివరిదాకా అందరూ రహస్యంగానే మాట్లాడతారు.)

సీత : (వొణుకుతూ) ఏమిటండీ అదీ ?

రామా. : (భయంతో) హత్య, నాన్నా ! ఎవరినో పొడిచి చంపేశారు.

నాగే : పోలీసుల్ని పిలుస్తామా ?...ఏం, కాంతం ?

కాంత : మన కెందుకొచ్చిన నీడ !

నాగే : గుట్టుచప్పుడుకాకుండా కళ్ళుమూసుకు పడుకుందాం.

కాంత : అయితే మీరు పడుకోండి, నే నోతా.

నాగే : కొంచెం ఆగు. వీధిలో ఎవరూ లేకుండాచూసి మరీ పోదూగాని.

కాంత : అదీ నిజమే...ఈ కేకవిని ఎవరన్నా వచ్చేదీ లేనదీ ఇంకో అయిదు నిమిషాలల్లో తేలిపోతుంది.

సీత : ఎంత భయంకరమైన కేకో ! నా చెవుల్లో ఇంకా గింగురుమంటూనే ఉంది...ఉక్క-యితే అయిందే, లోపలే పడుకుందామండీ !

నాగే : ను వ్యయినదానికీ, కానిదానికీ, భయపడకు...ఏదీ ? మళ్ళా ఏ చప్పుడూలేదు కాంతం, ఎవరినన్నా చంపారే అనుకుందాం. చచ్చేమనిషి అంత కేకపెట్టాక హంతకుడు, “చావు ముండా” అని అట్లా అరుస్తాడా ?

కాంత : నువ్వు చెప్పేది మరీ బాగుంది. కొంపలో చంపేవాడికి ఆలోచనా, సాలోచనా ఉంటుందీ ? బట్టి కేకే అయితే మనం హత్య అనుకోనఖచ్చేదు. “చావుముండా” అన్న తరవాత హత్య కాదని ఎట్లా అనుకోవటం ?

సీత : ఇదెక్కడి పాపిష్టి పీడ వచ్చిపడిందండీ మనకూ ?

నాగే : నువ్వువూకో !... ఇంకోటి చూశావా, కాంతం? ఆ పిచ్చిమొద్దు, మాధవరావు ఆ ఇంటో ఆడపురుగే లేదంటాడు గదా, ఇప్పుడు మనం విన్న కేక ఎవరు వేసింట్టూ?

కాంత : వెళ్ళిపోయినాడుగాని, ఇంకో అయిదు నిమిషా లాగి నట్టయితే, ఈ మాట ఆయన్నే అడిగేరాళ్ళం... అతండ్రి కొడుకు లీవాటికి వేపచెట్టుకింద గొయ్యితవ్వడంటారు. ఇంకా స్నేహితికి శవం మాయమవుతుంది. తెల్లారేలోపల రక్తం మరకలూ అవీ కడిగేస్తారు—

సీత : చెప్పకండీ ! అసలే భయమేసి చస్తూంటేనూ !

కాంత : ఇప్పుడీక మనం భయపడిమాత్రం చేసేదేమిటి ?... సార్వభౌమరావుమీద హత్యానేరం ఎవ్వరూ మోపలేదు. ఈరాత్రి ఆ యింటో ఆడలేదని ప్రమాణంచేసి చెప్పటానికి మాధవరావుండనే వున్నాడు. చావుకేక చెబులారా విన్నవాళ్ళం మనం సాక్ష్యం ఇవ్వంగదా!... అసలీవని చెప్పుటానికే ఇల్లు అద్దెకు తీసుకుని ఉంటాడు. లేవో ఎల్లుండో చల్లగా ఇల్లు భాళీచేసి వెళ్ళిపోతాడు. ఆ తరవాత ఆ యిల్లు ఊరికే ఇచ్చినా నా కఖచ్చేదు. ఒరికుంటే బలుసాకు తినొచ్చు; హత్య జరిగిన కొంపలో తెలిసి నే నుండకేం !

రామా : వాళ్ళ గోడదూకి లోపల ఏంజరుగుతున్నదో చూసి
రానా, నాన్నా ?

నాగే : (పళ్లు బిగబట్టి) నువ్వురుకోరా !

కాంత : చూడు, నాయనా రామారావు, పెద్దవాళ్లలో
చిన్నవాళ్లలో చెబుతున్నా. ఈ విషయం పొరపాటున
కూడా ఎవరిదగ్గిరా ఎత్తవద్దు. నీ పరీక్ష లేమిటో నువ్వు
చూసుకో. హత్య అంటూ జరిగినాక అది ఎప్పటికైనా
బయటపడితీరుతుంది. దాన్ని గురించి ఎవరికేమాత్రం
తెలిసినట్టు కనబడ్డా, ముందు ఎరెస్టుచేసి తరవాత
మాట్లాడతారు...చాలా పొద్దుపోయింది. నే వెళ్ళొస్తా.
మీరందరూ జాగ్రత్త సుమా ! (వెళ్ళతాడు)

సీత : నాయనా, మంచాలు కాస్త లోపలికి పట్టరా.

రామా : చచ్చేట్టు బయటికి చేరేశానుగదా, మళ్ళీ లోపలి
కేమిటమ్మా ?

సీత : నేను చచ్చినా బయటపడుకోను.

నాగే : పోనీ నువ్వు లోపల పడుకో.

సీత : నే నొక్కతైనానా ? ఇంకానయం ! (ఆగి) అదుగో
వినండీ!...అది కొళాయి చప్పుడు కాదూ ? (కొళాయి
చప్పుడు వినిపిస్తుంది) వాళ్ళు చేతులు కడుక్కుంటున్నారు!

—:0:—

మూడవ రంగం

నాగేశ్వరం ఇల్లు : సాయంకాలం

మాధవరావు : నాగేశ్వరంగారూ, నాగేశ్వరంగారూ !

నాగే : మాధవరావుగారే ! దయచెయ్యండి దయచెయ్యండి.

ఎప్పుడు రావటం ?

మాధ : రైలు దిగివస్తున్నా.

నాగే : ఎప్పుడు కనిపించినా వెళ్తుతూ కనిపిస్తారు గాని, వస్తూ కనిపించరు. ఇవాళేదో విశేషం ఉంది... కొంచెం మంచి తీర్థం తెప్పిస్తా.

మాధ : అనసరంలేదు... ఇవాళేం చిత్రమో చల్లగా ఉంది.

రైల్వో కూడా నాకేమీ శ్రమకలగలా.

నాగే : మీరు తాపీగా వచ్చి కూచుని మాట్లాడటమే విశేషం.

అందుకనే ఇవాళ మబ్బుమబ్బుగా ఉంది.

మాధ : నన్ను గురించి మీకలాటి భావం ఉంది ఏం, చెయ్యనూ?... కిందటిసారి ఇల్లు మీకు చెప్పకుండా మరొకరి కిచ్చినందుకు గట్టిగా మందలించారు. అలాటి పొరపాటు మళ్ళీ జరక్కుండా మీకీ సారి ముందే చెబుతున్నా. ఈ రాత్రికి ఇల్లు ఖాళీ అవుతున్నది. మీ చిత్తం వచ్చినవారి కివ్వవచ్చు.

నాగే : సార్వభౌమరావుగారు ఇల్లు ఖాళీచేస్తున్నారా ఏం ?

మాధ : అవును. ఆయన ఉత్తరం రాస్తేనే వచ్చా. నెలరోజులుంటామన్నారు. ఇరవైనాలుగు రోజులే ఉన్నారు. వెళ్ళిపోతున్నారు. వారి పని అయిపోయినట్టుంది.

నాగే : ఏనాడో అయిపోయింది.

మాధ : ఏమిటన్నారూ ?

నాగే : అయిపోకపోతే ఉండేవాళేగా!

మాధ : నిజమే... ఇందర్ని చూశాను గానివ్వండి, అద్దెపండ్ల వారిలో సార్వభౌమరావుగారంటినాకు బహు అరుదు.

నాగే : దానికేమీ సందేహం అక్కర్లేదు... అటువంటివాడు ప్రపంచమంతా గాలించినా దొరికడు.

మాధ : కచ్చెట్టగా చెప్పారు... ఏమండీ, నూరు రూపాయల వస్త్రీ, నెలన్నా ఉండకపోతిరి, ఇంటి అద్దె నెలకు యాభయ్యే, కనీసం యాభయ్యన్నా తిరిగి పుచ్చుకోండి అంటే ససేమిరా విన్నేడు.

నాగే : ఆయన కా యిల్లువల్ల కలిగిన లాభంలో ఈ యాభై ఏపాటిలెండి ?

మాధ : ఇంటివల్ల లాభమా ?

నాగే : ఏం లాభంలేకుండానే ఈ యిల్లుకీసుకుని, దానిమీద ఇంతఖర్చుచేసి, ఇన్నాళ్ళూ ఎవరికంటూ పడకుండా ఇక్కడ ఉన్నారా ?

మాధ : (నొచ్చుకుని) మన సార్వభౌమరావుగారిమీద ఎవో దురభిప్రాయం ఉన్నట్టు తోస్తున్నది. నిజంగా ఆయన చాలా పెద్దమనిషి. మీ రాయన్ని ఎరిగింటే ఇలా మాట్లాడరు.

నాగే : మాధవరావుగారూ, నే నొక్కటి చెబుతాను వినండి. ఈ సార్వభౌమరావుగారిని నే నింతవరకు చూసినపాపాన కూడా పోలేదు. ఆయన్ని గురించి నా కే అభిప్రాయమైనా ఉంటే దానికి ఆధారాలు ఆయన కల్పించినవే అనుకోండి.

మాధ : మీ కాగ్రహం తెప్పించటాని కాయన ఏం చేసి ఉంటారబ్బా ?

నాగే : నా కాయన ఆగ్రహమే తెప్పించారని మీ రెందు కనుకోవాలి ? ఆయనలో మీ కున్నంత గురి నాకులేదు, అంతే ! మీరు నాకు అన్నలాంటివారు. మనం ఎదురెదు రిళ్ళవాళ్ళం. మీ మంచికోరే చెబుతున్నా ననుకోండి. ఇల్లు ఖాళీచేసి పుచ్చుకునేముందు, ఇల్లూ దొడ్డి కాస్త జాగ్రత్తగా పరీక్షించి మరీ పుచ్చుకోండి. తరవాత వీక మీదికివస్తే చేసేది ఉండదు.

మాధ : ఏమిటండీ, చిత్రంగా మాట్లాడుతున్నారూ ? వీకల మీదికి రావటమేమిటి ? ఇల్లూ దొడ్డి పరీక్షించటమేమిటి ? నాగే : దొడ్లో ఏమన్నా తవ్వినజాడ లున్నాయేమో చూడండి. మాధ : (అయోమయంగా) తవ్వటమా ? దేనికి తవ్వటం ? ఎవరు తవ్వటం ?

నాగే : అంత అమాయకంగా మాట్లాడతా రేమండీ ? పాదులు వెయ్యటానికి దొడ్డి తవ్వకోరూ ?

మాధ : అందులో తప్పేముందీ ?

నాగే : తప్పేమీలేదు. కాని, దొడ్డి తవ్వనట్టుగా ఉండి, పాదులుమాత్రం లేకపోతే అది ఆలోచించ వలసిన విషయమేగా ?

మాధ : పాదులు వెయ్యనివారు ఉత్తినే తవ్వతారా ?

నాగే : ఊరికే ఎందుకు తవ్వతారులెండి ? తవ్వితే పాదుల కోసం తవ్వాలి, లేకపోతే మరెందుకైనా తవ్వాలి.

మాధ : మరెందుకై ఉంటుందని ?

నాగే : తవ్వటంమటుకు జరిగి పాదులు కనిపించకపోతే
చెప్పండి పై విషయాలు అప్పుడు చెబుతాను.

మాధ : మీరు నన్ను చాలా కంగారు పెట్టేస్తున్నారు.

నాగే : కొంపతీసి, నేనిట్లా అన్నానని ఎవరితోనన్నా అనేరు!
...ఇది మీ షేమంకోరి చెప్పాను.

మాధ : నే నెవరితోనూ అనలేండి. కాని మీ కేవలనా అను
మానాలుంటే, వాటికి కారణంలేదని నా గట్టి నమ్మకం.
(రామారావు వస్తాడు) ఏమోయ్, రామారావ్; పరీక్ష
అయిపోయాయా?

రామా : అయిపోయినయ్యింది.

మాధ : బాగా రాశావా?

రామా : ఫస్టుగా రాశానండి.

మాధ : భేష్, ఫస్టుక్లాస్ లో పాస్ కా ! ... అయితే,
నాగేశ్వరంగారూ, ఇంటి కెవరినో చూస్తానన్నారు, వారు
తీసుకోవటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?

నాగే : వారు కిందటి ఒకటో తేదీకైతే తీసుకునేవారే. ఇంకో
యిల్లు చూసుకున్నారు.

మాధ : అయితే మరొకరడుగుతున్నారు. మాట ఇచ్చేయ్యనా?

నాగే : అవశ్యం ఇచ్చేయ్యింది.

మాధ : మరి నేను వెళ్ళొస్తా.

నాగే : మంచిదండి. (మాధవరావు వెళతాడు)

రామా : ఏం, నాన్నా? ను వక్షింతలు వేసినట్టే అయిందే?
ఆ సినిమా కంపెనీవాళ్లు అతీగతీలేదు, నాన్నా, వాళ్ళకోసం

అయిదు రూపాయలు తగలేసి ఫోటోలు తీయించు కున్నాను.

నాగే : పోతే పోయినై లేరా వెధవ అయిదురూపాయలూ.

నీ తృప్తికోసం ఇచ్చానేగాని, అందువల్ల లాభం ఉండదని నా కానాడే తెలుసు.

రామా : (సంకోచంగా) ఇంకో అయిదురూపాయలుంటే ఇయ్యి, నాన్నా!

నాగే : మళ్ళీ దేనికిరా?

రామా : అయిందేదో అయింది. నాన్నా, వ్రతం చెడ్డా ఫలమైనా దక్కాలి. ఆ ఫోటోల కాపీలు కొన్ని తీయించి ఫిలింకంపెనీల కన్నిటికీ పంపితే ఏదో ఒకరాయి తగలొచ్చు. ఏ మంటావ్?

నాగే : నీ తెలివి అఘోరించినట్లే ఉంది. ఒక్క బాప్సితో బుద్ధిరాలా?

రామా : (బ్రతిమాలుతూ) ఇంకొక్క అయిదురూపాయలీయి నాన్నా, ఆ తరవాత సినిమా సంగతి ఎత్తితే అప్పడడుగు.

నాగే : ఇంకేం? తగలెయ్యి. నా చొక్కాజేబులో పర్సుంది. తీసుకో.

రామా : తీసుకున్నాలే, నాన్నా. నువ్వుపసుకంటావని నాకు తెలుసు.

(రామారావు పరిగెత్తి పోతాడు. కాంతయ్యవస్తాడు).

నాగే : రా, కాంతం, కూచో.

కాంతం : ఎక్కడికో మనవాడు తొందరపనిమీద పోతున్నాడే.

నాగే : వాడి మొహం, నామొహం! ఆనాడు అయిదు రూపాయలు తీసుకుని ఫోటోలు తీయించుకుని ఎవరికో పంపాడా, మళ్ళా ఇంకో అయిదురూపాలు తీసుకున్నాడు. ఫోటోలు అన్ని సినీమా కంపెనీలకూ పంపిస్తాట!

కాంత : ఏమో, వాడి అదృష్టం ఎట్లా ఉందో... చూడు, నాగేశ్వరం, అదృష్టం పండి మనవాడికి సినీమాచాన్సే దొరికిందనుకో-ముందుగా వాడికి పెళ్ళిచేసి ఉంచటం మంచిది కాదూ! మాటవరసకి చెప్పా!

నాగే : (నవ్వి) వాడి కప్పడే పెళ్ళేమిటి! పసితనం ఇంకా పోందే?

కాంత : పెళ్ళయి, సంసారం మీదపడితే పసితనం అదే... వాడులుందీ...చూడు, నాగేశ్వరం, నా కంటికి మన వాడు కొంచెంకొంచెం పుష్టిచేస్తున్నట్టే కనిపిస్తున్నది. నువ్వు గమనించలా?

నాగే : ఇనాళ వాడిమీద పట్టించావేమిటి ?

కాంత : పంచాంగం చూచి మరీ వచ్చాలే. నువ్వు ఊరి అంటివా రుక్మిణీకి రామూకీ ముడిపెట్టద్దాం!

నాగే : నీ యిల్లు బంగారంగానూ! అదా విషయం? అంత జారిపోయావేం?

కాంత : జారిపోవటమని మెల్లిగా అంటున్నావా? ఈ పెళ్లి నా కిష్టంలేదు. మా ఆవిడ కిష్టంలేదు, మా రుక్మిణీ కిష్టం లేదు. బహుశా నీకుగాని, మీ ఆవిడకుగాని, రాముకిగాని ఇష్టం ఉండదు. అయితే అయింది. ఇష్టంలేనిపనులెన్ని చేస్తున్నాంకాం? వాళ్ళకి పెళ్ళిచేసేదాం. నువ్వు ఊరి ఆను!

నాగే: ఏదో జరగందే నువ్విట్లా తెగబడవు, ఏమయిందో చెప్పు.
 కాంత : (విరక్తిగా) ఏమయిందా? నా శ్రాద్ధమయింది!
 పత్రికల్లో ప్రకటనలుచూసి ఇంత కాలంగా ఉత్తరాలు
 రాస్తున్నానా? వచ్చే జబాబులన్నీ యాభైవళ్ళవాళ్ళ
 దగ్గిర్నంచీ, తిన తిండిలేనివాళ్ల దగ్గిర్నంచీనూ? రమ్మని
 రాస్తే నాలుగురోజులక్రింతం ఒక డొచ్చాడు. వాణ్ణిచూచి
 మా అమ్మాయి ఏదో చందాకోసం వచ్చాడనుకుంది!
 కుళ్ళు గుడ్డలు కట్టుకున్నాడు. గడ్డంచూసి ఉంది. దవడలు
 పీకుపోయి ఆకలికి మాడుతున్నవాడిలా వున్నాడు.
 ఉద్యోగం లేదుట. నా ఖర్చుతో పెళ్ళిచేసి ఇంట్లో ఉంచు
 కుని ఉద్యోగం ఇప్పించాలిట! సుష్టుగా భోజనం పెట్టి,
 పెళ్ళాంకోసం మటుకు ఇంకో ఇల్లు చూసుకోమని చెప్పా!
 ...అయిందా? ఇవాళ ఇంకో డొచ్చాడు. డాబుగా
 దర్పంగా ఉన్నాడు. కాని వయసు యాభైవళ్ళుంటుంది.
 “మీరేనా కాంతయ్యగారు? మీ పిల్లకేనా పెళ్ళిచేస్తా
 మంటున్నారు?” అని అడిగాడు. నాకు ఒళ్ళు మండిపోయి
 “తమరేనా పెళ్ళికొడుకు?” అని అడిగా. ఆయన నవ్వి
 “నేను తగనా ఏమిటి?” అన్నాడు. ఇంతలో మా
 రుక్మిణి వచ్చింది. “ఇదేనా పెళ్ళికూతురు?” అన్నా
 డాయన. “అవును, ఏమయితే?” అన్నా. మారు మా
 టాడకుండా వెళ్ళిపోయినాడు...నాకు ప్రాణం సాలా
 చ్చింది. నువు నేను చెప్పినట్లు ఒప్పుకో, లేదూ, నీఅరుగు
 మీద అభోజనం పడుకుంటా. తరవాత నీ యిష్టం.
 అక్కగార్నిపిలు. ఆవిడకూడా ఈమాట చెప్పేస్తా.

నాగే : నువు తొందరపడకుండా ఉంటే-(సార్వభౌమరావు వస్తాడు) ఎవరదీ ?

కాంత : (రహస్యంగా) ఆయనే !

సార్వభౌమరావు : నన్ను సార్వభౌమరావంటారు. నేను చాలా రోజులుగా ఈ ఎడటింటిలో ఉన్నా. ఇవాళే ఇల్లు ఖాళీ చేస్తున్నాం. నా కొడుక్కి సినిమా తీయాలనే సరదా ఉంది. వాడొక కొత్తపద్ధతిలో సినిమాతీయ తలపెట్టాడు. వాడికి సౌండ్ రికార్డింగ్, ఫిలిమ్ ఎడిటింగ్ తెలుసులెండి. సినిమాతీయటం వివరాలిప్పు డెందుకుగాని, మేం చేసిన పనేమిటంటే తీయబోయే సినిమాకు కావలసిన సౌండ్ ట్రాక్ యావత్తూ ముందుగా తయారుచేశాం. ఇది తీరా అయ్యవారే అవుతుందో, కోతే అవుతుందో తెలీదు. ఒక విచిత్రమైన ప్రయత్నం మటుకు చేస్తున్నాం. ఎన్నడూ సినిమాలలో కనబడనివారిచేత వేమాలు వేయిస్తున్నాం. వారంరోజుల్లో పిక్కరు పూర్తిచేయాలని మా ఉద్దేశం. రికార్డింగుకు నెల రోజులు వేసుకున్నాం. అనుకున్న దాని కన్న ముందే అయిపోయింది...ఇంతకూ చెప్పొచ్చిందే మంటే మీ అబ్బాయి పంపిన ఫోటోలు అందాయి. ఆ కుర్రాడు సినిమాకు పనికొస్తాడని మా నమ్మకం. వచ్చే ఒకటో తారీక్కు మీ వాణ్ణి మద్రాసులో ఈ ఎడనుకు రమ్మనండి...తలపని తలంపుగా కాంతయ్యగారు కూడా ఇక్కడే దొరికారు. మీ అమ్మాయి నాకు నచ్చింది. మా వాడు స్వయంగా చూసి రావటానికి వెళ్ళాడు. వాడి కూడా నచ్చితే పెళ్ళి ఏర్పాటు ఆలోచిద్దాం. పిల్ల

బాగుండటం ప్రధానం. మీ దయవల్ల మాకు డబ్బు
కేమీ లోటులేదు.

ప్రసాద్ : (బయటినుంచి) నాన్నగారూ!

సా. రావు : రారా, ప్రసాద్.

కాంత : ఇతనేనా పెళ్ళికొడుకు?

ప్రసాద్ : అవునండీ.....(నవ్వుతూ) మీ అమ్మాయిని

మా నాన్న కిస్తామన్నారటగా?

సా.రావు: పిల్లని చూశావా ?

ప్రసాద్ : చూశాను, నాన్నగారూ. సరిగా నాకు కావలసిన
టైప్. పెట్టించండి ముహూర్తం.

సా.రావు: కాంతయ్యగారూ, దయచేసి మీరుకూడా రామూ.

రావుతోబాటు ఒకటో తారీక్కు మద్రాసు రాకూడదూ?

అంతా ఫైరల్ చేద్దాం.

కాంత : బాబూ, మద్రాసు కాదు, లండన్ రమ్మన్నా వస్తా.

సా.రావు:హడావుడిగావచ్చి వెళ్తున్నందుకుక్షమించాలివస్తాం.

నాగే : మంచిదండీ.

కాంత : వెళ్ళిరండి, బాబూ. (వాళ్ళువెళ్ళాక) నాగేశ్వరం,
నన్ను గట్టిగా గిల్లూ!

నాగే : కల కాదులే. నేను సాక్ష్యం ఉన్నా.

కాంత : (ఎవరో తన్నివట్టు) అన్నట్టు, నాగేశ్వరం, ఇల్లు...!
వాళ్ళు ఖాళీచేశారు. నా కిప్పించు.

నాగే : చంపావు! మాధవరావడిగితే నాకక్కర్లేదని చెప్పా.

కాంత : (కుంగిపోతూ) చెప్పానూ? మళ్ళీ సీచేతిమీదుగానే
పుణ్యం కట్టుకున్నానూ? హతోస్మి, హతోస్మి!...

ఇంటర్ వ్యూ

[ఒకానొక ఆఫీసులో విజిటర్లు కూర్చునేచోట, ముగ్గురు నలుగురు మనుష్యులు కూచుని మాట్లాడుకుంటున్నారు]

- 1 వ అతను : సిపాయి మనపేర్లు రాసుకుపోయి గంట కావస్తున్నది. ఇంకా అతీగతీ లేదే?
- 2 వ అతను : అయ్యా వాళ్ళది కడుపునిండినబేరం. వాళ్ళ చిత్తంవచ్చినప్పుడు చూస్తారు. ఇదేమిటనటానికి మన మెచళ్ళం?
- 3 వ అతను : అదేమిటండి? మన కవతల పనులుడవూ? ఏళ్ళ తొత్తులమా? ఉద్యోగం ఇచ్చాక మనమీద వాళ్ళ అధారిటీగాని, అందాకా వాళ్ళంతవాళ్ళు వాళ్ళూ. మనంతవాళ్ళం మనవ్రూ.
- 2 వ అతను : మీరుచెప్పేది సబబేకావచ్చుగాక. కాని వాళ్ళ దృష్టిలో వాళ్ళదగ్గర ఉద్యోగం చెయ్యడానికి రావడమే ఓ విధమైన లోకువ.
- 4 వ అతను : లోకువకాకేం? వాళ్ళు అడిగేవాళ్ళూ మనం చెప్పేవాళ్ళమూనూ. ఉద్యోగాల కోసం వచ్చేవాళ్ళని వాళ్ళు ప్రశ్నలేస్తారు చూడండి. మనం ఊహించలేం. నేనిప్పటికి కనీసం ఓవంద ఉద్యోగాలకోసం ఇంటర్ వ్యూలకు వెళ్ళి ఉంటాననుకోండి. ఒక డడిగినట్టు మరొకడడగడు.
- 1 వ అతను : అదిగాదు. ఉద్యోగంకోసం ఎడ్వర్టైజు చేసేటప్పుడు వాళ్ళకు కావలసిన అర్హతలు చెబుతారు కదా, ఇంకా ఈ ఇంటర్ వ్యూలు దేనికి?

- 4 వ అతను : ఆ అర్హతలనుబట్టి ఉద్యోగాలిస్తారనుకున్నారా, ఏం ? చాలా పొరపాటు. ఒక ఉద్యోగానికి 35 ఏళ్ళతోపు మనిషి కావాలన్నారు. తీరా వేసుకున్నది 50 ఏళ్ళవాణ్ణి. ఏమంటారు ?
- 3 వ అతను : ఏమండి? ఒక్కొక్కసారి మనిషిని వేసుకున్నాక ఎడ్వర్టయిజు చేస్తారట నిజమేనా ?
- 4 వ అతను : నిజంకాకేం? అది చాలాసార్లు జరుగుతూనే ఉంటుంది. వాళ్ళక్కావలసిన మనిషి ఉండనే ఉంటాడు. కాని మనిషికోసం ఎడ్వర్టయిజు చేసినట్టు రికార్డులో ఉండడానికని ఓ ప్రకటన తగలేస్తారు.
- 1 వ అతను : ఇంటర్వ్యూలో ఏ మడుగుతారండీ ?
- 4 వ అతను : దాని కొక రూలులేదు. అడిగేవాణ్ణిబట్టి, ఆ క్షణంలోవాడిఖయ్యాళీనిబట్టి, ఏది అడిగినా అడగొచ్చు. కొన్నికొన్ని రకాల ఉద్యోగాలకోసం వచ్చేవాళ్ళని ఇంటర్వ్యూచేసేవాళ్ళకి ఆవుద్యోగాలు ఎటువంటివో, అందులో పనిచేసేవాడు ఎటువంటి అనుభవంగలవాడై ఉండాలో తెలీదు. దాన్ని కప్పకోవటానికి వాళ్ళు అసందర్భమైన ప్రశ్నలు అనేకం వేస్తారు. కొందరు కొన్నిప్రశ్నలనూ సమాధానాలనూ కాగితంమీద రాసుకుని, లేదా రాయించుకొని ఇంటర్వ్యూ చేసేవాణ్ణి ఆ ప్రశ్న వేస్తారట కూడానూ.
- 2 వ అతను : అదంతా సరే కానివ్వండి గాని, ఈయన ఎటువంటి వాడండీ ? ఇవాళ మనని చూసేవాడు.

- 4 వ అతను : అదివరకు ఒకేసారే ఈయన్ను కలుసుకున్నా. అదోరకం మనిషి. మీరే చూస్తారుగా.
- 2 వ అతను : భయపెట్టడు గద ?
- 4 వ అతను : ఇంటర్వ్యూ చేసేవాళ్ళు సాధారణంగా ఎన్నడూ భయపెట్టరు ?
- 1 వ అతను : కిందటిసారి చూసినప్పుడు ఈయన మిమ్మల్ని ఎటు వంటి ప్రశ్నలు వేశాడండీ ?
- 4 వ అతను : అది గాంధీజీ హత్య జరిగిన రోజుల్లో. నన్నా యన మొట్టమొదట అడిగిన ప్రశ్న ఏమిటంటే గాంధీ హత్యజరిగినట్టు మొట్టమొదటిసారి విన్నప్పుడు నే నెక్కడ ఉన్నాను, ఏంచేస్తున్నాను, ఏమనుకున్నాను, అని.
- 1 వ అతను : ఆఁ. తరవాత ?
- 4 వ అతను : తరవాత గాంధీ పుట్టినరోజు అడిగాడు. నాకు సరిగా జ్ఞాపకంలేదు. ఆ మీదట ఆయన ఒక గొప్పవిషయం చెప్పాడు. గాంధీపుట్టిన తేదీ, తానుపుట్టిన తేదీ, గాంధీ పుట్టిన మాసమూ; తన అన్నపుట్టిన మాసమూ, గాంధీ పుట్టిన సంవత్సరం, తన తండ్రిపుట్టిన సంవత్సరం ఒకటేట.
- 2 వ అతను : భేష్. భేష్. చాలా చిత్రంగా ఉంది కాదండీ.
- 4 వ అతను : నా కాళ్ళే చిత్రమేమీ కనిపించటా, చెప్పొద్దా.
- 3 వ అతను : అప్పుడా ఉద్యోగం మీకు కాలేదుగా ?
- 4 వ అతను : ఎందు కవుతుంది బాబూ ? ఉద్యోగా లంత సులభంగా అవుతాయా ?
- 1 వ అతను : ఈ సిపాయి కుర్రాడన్నా రాజేం ? ఏమిటీ ఆలస్యం ?

2 వ అతను : ఆ కాఫీ పట్టుకెళ్ళేది వాడేలాగుంది. పిలుస్తామా?

4 వ అతను : ఏమోయ్, ఒక్కమాట ... అయ్యనారేం చేస్తున్నారు ?

సిపాయి : ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నారండీ. కాఫీ ఆరి కోసమే.

4 వ అతను : ఇకనేం ? మరో అరగంటదాకా తొందరలేదు.

(బెల్ మోగుతుంది. సిపాయి అడుగుల చప్పుడు. తలుపు తెరిచిన చప్పుడు, మళ్ళీ మూసిన చప్పుడు)

అధికారి : (ఔలిఫోనులో మాట్లాడుతూ) అవునవును...

ఓయెస్...నేననుకున్నదే. నాకేమీ ఆశ్చర్యంలేదు ...

నే నాట్రే ఆశపెట్టుకోలేదులే...ఆ?...ఓహో. పోనీ. షురీ.

మంచిది...జస్ట్ ఏ మినిట్...(సిపాయితో) ట్రే ఇలా

పెట్టరా. మిస్టర్ రావ్! విల్ యు స్టీక్ హెల్ప్

యువరెస్పెక్ట్?

మిస్టర్ రావ్ : మీకూడా కలపనా ?

అధికారి : థేంక్యూ సోమచ్. నాకు ఒక్కస్సాను సుగర్చాలు.

(మళ్ళీ ఔలిఫోనులో మాట్లాడుతూ) హలో...ఏమ

న్నావూ? (ఊకొడుతూ మధ్యమధ్య నవ్వుతూంటాడు.)

సరే. మళ్ళీ మాట్లాడుకుందాం. రేపు మార్నింగ్ అంతా

సెటిలయిపోతుంది.

మిస్టర్ రావ్ : మీ కాంటీన్ కాఫీమాత్రం చాలా

ఎక్స్లెంట్ గా ఉందండీ. రోజూ కాఫీ కోసమైనా

రావాలనిపిస్తుంది.

అధికారి : రండి, బై ఆల్మీన్స్.

మిస్టర్ రావ్ : అన్నట్టు ఇవాళ మీరు క్లర్క్ నొకణ్ణి పేను కుంటున్నట్టున్నారు ?

అధికారి : అవు నన్నట్టు ఇవాళ ఫిఫ్టీన్ కాదూ ? (బెల్ కొడతాడు) ఏమిటి ? ఎవడన్నా పనికీవచ్చే వాడున్నాడా ?

మిస్టర్ రావ్ : (తలుపు తెరిచినప్పుడు) ఉన్నాడండి. అందుకే అడుగుతా.

అధి : బోయ్. ఇంటర్వ్యూకు వచ్చినవాళ్లెంతమంది ఉన్నారు?

సిపాయి : నలుగురైదుగురున్నారండి.

అధి : వాళ్ళు కాదేమిటి?

సిపాయి : ఇవిగోనండి, పేపరువెయ్యటంకింద.

అధి : సరేలే. (తలుపు మూసి సిపాయి వెళ్ళినాక) మిస్టర్ రావ్! ఎవరున్నారన్నారూ!

మిస్టర్ : రావ్ : మాకు దూరపు బంధువు.

అధి : ఊళ్లో ఉన్నాడా?

మిస్టర్ రావు : లేడండి, మీరు పిలిపించమంటే పిలిపిస్తాను. ఎల్లుండికల్లా వస్తాడు.

అధి : బై ఆల్వైస్. ఈ ఫారంమీద అతనిపేరా అవ్ రాసి ఉంచండి. అతను వచ్చాక సంతకం చేయిస్తాం... ప్రతి చిన్న ఉద్యోగానికి రకరకాల వాళ్ళని ఇంటర్వ్యూ చెయ్యటంతో ప్రాణం విసిగిపోతున్నదండీ, ఏరినట్టు తయారవుతారు. ఒక్కడికీక్వాల్లిఫికేషన్ను సరిగా ఉండవు. ఒక్కడూ వుద్యోగానికి పనికొచ్చేమొహంగా కనిపించడు. అసలీ సిస్టమే ఎత్తిపారేస్తే బాగుండును. చెడ్డ చిరాగ్గా వుంది.

మిస్టర్ రావు : ఇదుగో, మా వాడి పేరూ ఎడసూనూ ...
నేను మీ పని పాడుచేస్తున్నానో ఏమిటో. వెళ్లొస్తాను.
థాంక్యూ వెరీమచ్.

అధి : నా టెటాల్, నా టెటాల్, మిమ్మల్నే థాంక్స్ చెయ్యాలి.
నా బెడద చాలా తీర్చేశారు. (బెల్ కొడతాడు. సిపాయి
వస్తాడు.) బోయ్. వాళ్ళను ఒక్కొక్కరే పంపు. (ఈల
వేసుకుంటూ ఏవో కాగితాలు చూస్తూంటాడు.) కమిస్
న్లీజ్. టేక్ యువర్ సీట్.

2 వ అతను : నమస్కారమండి.

అధి : నమస్కారం, నమస్కారం. మీ పేరేమిటన్నారూ?

2 వ అతను : నా పేరు కే. వి. పి. ఎస్. ఆర్. శాస్త్రిండి.

అధి : అంటే ?

2 వ అతను : కానూరి వెంకట పరబ్రహ్మ సత్యరామ
శాస్త్రిండి.

అధి : మీకు గుమాస్తా అనుభవం ఉందా?

2 వ అతను : ఉంది కానివ్వండి, నేను వొట్టి చచ్చువాణ్ణిండి.

అధి : అదేమిటయ్యా? చచ్చువాడివైతే ఉద్యోగానికి దరఖా
స్తేందుకు పెట్టావా? ఇదే, ఇదే నీ అప్లికేషను. ఇందులో
అయిదారేళ్ళ అనుభవం ఉన్నట్టు రాశావే?

2 వ అతను : అప్లికేషను రాశానే గానీండి తమవంటి ప్రభు
వులదగ్గర ఎట్లా చెప్పకోనండి.

అధి : అన్నీ వొట్టిదేనా?

2 వ అతను : ప్రాణంపోయినా అసత్యం రాస్తానాండి?

అధి : నీ స్వవహారం నాకంతా అయోమయంగా ఉంది. అయిదారేళ్ళ అనుభవం వుంటే వుందని చెప్పడానికే?

2 వ అతను : ఏ ఏ పాతకమైనా చెయ్యవచ్చునుగాని ఆత్మశ్లాఘం కూడదండి. అందులోనూ తమవంటి ప్రభువుల దగ్గరా? ఏ చచ్చువాళ్ళదగ్గరో అయితే పోనీ విజృంభించి-

అధి : ఇంత మొహమాటానికి పోతే నీ కున్న క్వాలిఫికేషన్లు నాకు తెలిసే దెల్లగాయ్యో?

2 వ అతను : అదేం మాటండి? తమరు మేధాసంపన్నులు, మనస్విని ఇట్టే కనిపెట్టేయ్యగలవారు. మీ దగ్గరనా నా వేషాలూ? అమ్మా !

అధి : బలేవాడివే. పోనీ చెప్ప. నీకు కూడికల్లోనూ భాగారాల్లోనూ చురుకుతనం వుందా?

2 వ అతను : తమ రలా అడిగితే ఏమనాలో నాకు తోచకుండా వుంది. లెక్కల్లో నాకు దేవుడు కాస్తో కూస్తో ప్రసాదించిన దక్షత మా లెక్కల మేష్టారు ఆ శ్రీరామ మూర్తిగారు— చచ్చి ఏ స్వర్గానున్నాలో (నిట్టూర్చి) హాయిన్నడిగితే ఇట్టే తెలిసిపోతుందండి.

అధి : (చిరాగ్గా) నువు గుణితంలో గట్టివాడివో. కాదో చచ్చిన మీ లెక్కల మేష్టార్ని అడగమన్నావుటయ్యా? ఇది వేళాకోళమా, వెటకారమా?

2 వ అతను : (ప్రాధేయపడుతూ) అయింది, అనుకున్నంతా అయింది. నేను తమకు ఆగ్రహం తెప్పించేశాను. మీరు నన్ను ఊమిస్తేగాని నామనసు స్వస్థపడదు, ఊమించానండి

అధి : సరే. అట్లాగే ఊమించాలే. ఇక నువు వెళ్ళొచ్చు.

2 వ అతను : (జిడ్డుగా) తమించా లెమ్మంటే చాలను.
నాకు మీరు ఉద్యోగం ఇవ్వకపోయినా మానె. తమిం
చానని ప్రమాణంచేస్తేనేగాని కదల్చు. ఉద్యోగం.
(ముద్దులుకుడుస్తాడు).

అధికారి : ప్రమాణాలూ లేవు, సింగినాదులూ లేవు ఇక వెళ్ళు.

2 వ అతను : చూశారా. తమించరుగాదూ. పోనీ ఏం చేస్తే
తమిస్తారో చెప్పండి!

అధి : నువ్వేం చెయ్యవద్దు, వెళ్ళవచ్చూ దేవుడా!

2 వ అతను : కనీసం నా వల్ల జరిగిన అపచారమేమిటో
అదన్నా చెప్పకుండా పంపేస్తారా? మళ్ళీ మనం ఎప్పుడు
కలుసుకుంటాం? నా తప్పేమిటో ఎలా తెలుస్తుంది?
మీరు తమిషణ ఏ విధంగా చెప్పకుంటాను?

అధికారి : నువు నా కెట్లా దాపరించావయ్యా? నాకు వేరే
పనుంది వెళ్ళవచ్చూ.

2 వ అతను : అయ్యో ఎంతమాటా. తమపంటివారికి తమిం
తీరుతుందా? మామిది ప్రేమకొద్దీ మమ్మల్ని ఇంటర్ వ్యూ
చేస్తున్నారు గాని మీరు విరామం ఉందా?

అధి : నువ్విదంతా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నావో నా కర్థం
కావటంలేదు. ఇక నువ్వు వెళ్ళవచ్చునని చెప్పాను.

2 వ అతను : అదుగో. మళ్ళీ తమకాగ్రహం తెచ్చాను.
మీరు నన్ను తమించకపోయినామానె, నన్ను సరిగా అర్థం
చేసుకోలేకపోయినాకే. నా హృదయం గ్రహించ లేక
పోయినారే అన్న విచారం నన్ను బాస్తేగా బాధిస్తోంది.
మీరు చెబితే నమ్మరుగాని—

అధికారి : (బెల్ కొడుతూ) బోయ్, బోయ్. (అరుస్తాడు; సిపాయి వస్తాడు) ఈయన్ని బయటికి పంపు.

2 వ అతను : అంతపని చేసికొంటే గాని, ఒక్కమాట చెప్పేయ్యండి. నాకు ఉద్యోగం ఇస్తున్నారా లేదా? భయపడకండి, లేకపోతే లేదని చెప్పండి.

అధికారి : (అణచుకోలేని ఆశ్చర్యంతో) భయమా? నిన్ను చూచా. నా బాందెలో ఉపిరి ఉండగా ఈ నౌకరు ఉద్యోగంకూడా నీ కివ్వను, సరా? ఇక వెళ్ళు.

2 వ అతను : చిత్రం! ఒక్కొక్కరు మనిషిని ఎలా కనిపెట్టలేకపోతారో. నన్ను గురించి మీరు ఆవగించులో అరవినంకూడా తెలీదుకద. నాకు మా హెడ్క్వార్టర్లు ఎటువంటి సర్టిఫికేటిచ్చాడో—

అధి : (గొంతు చించుకు అరుస్తూ) గెటాట్. (2 వ అతను వెళ్ళిపోతాడు) అమ్మయ్యా. (నిట్టూర్చి) మైగాడ్. ఎటువంటి జగురు. సీసాలోపట్టి అమ్మి లక్షలాదింపవచ్చు. (2 వ అతను మళ్ళీ వస్తాడు) మళ్ళా ఏమిటి?

2 వ అతను : మరేంలేదు. నా అప్లికేషన్ నా కిచ్చేయ్యండి.

అధి : అప్లికేషన్లు తిరిగి ఇవ్వరు.

2 వ అతను : అప్లికేషన్ మీ ఆఫీసులో వుండటం నా కిష్టం లేదు.

అధి : ఇవ్వటానికి వీలేదు.

2 వ అతను : అది పెద్దమనిషి తరహా కాదు. ఆ అప్లికేషన్లో నా సంతకంవుంది. దాన్ని ఎవరైనా దుర్వినియోగపరచినా

వచ్చు, ఉద్యోగం ఇవ్వనికాడికి అప్లికేషను దగ్గరవుంచుకొని ఏం చేస్తావా?

అధి : గో టు హేల్. ఇదుగో నీ అప్లికేషను. భద్రంగా దాచుకో. ఈసారి మళ్ళీ నా దగ్గరికి వచ్చావంటే నే నేం చేస్తానో తెలీదు. ఈ పేపరు వెయిట్ చూశావా? వెళ్ళు (2-వ అతను వెళతాడు) బోయ్ కాసిని మంచిసీల్చిచ్చి మరొకర్ని పంపు. అమ్మయ్య! (సిపాయి వస్తాడు) బోయ్ ఇంకా ఎంతమందున్నారు?

సిపాయి : ఇంకా ఇద్దరున్నారండి.

అధి : వెరీ గుడ్. నువ్వు కాస్త అందుబాటులోవుండు. అవసరం రావచ్చు. ...

4 వ అతను : గుడ్ మార్నింగ్ సర్.

అధి : గుడ్ మార్నింగ్. గుడ్ మార్నింగ్, మీరు అప్లికేషన్ పంపారుకదా?

4 వ అతను : చిత్తం; పంపానండి. ఇంటర్వ్యూకు రమ్మని నాకు తమ ఉత్తరంకూడా అందింది.

అధి : ఓ యెస్, ఓ యెస్. గుడ్ గుడ్. మీ పేరు ?

4 వ అతను : ప్రకాశమండి.

అధి : ఇంటి పేరు ?

4 వ అతను : కళావారండి.

అధి : (అత్యశ్చర్యంతో) హ్వట్ ! చాలా ఆశ్చర్యంగా వుండే ?

4 వ అతను : చిత్తం. కిందటిమారుకూడా మీ రీ విషయంలో ఆశ్చర్యపడ్డారు.

అధి : ఇంతకన్న మంచి చిత్రం చెప్పనా ? నా పుట్టిన తేదీ 2.

మా అన్న పుట్టింది అక్టోబర్లో. గాంధీజీ —

4 వ అతను : చిత్రం. ఈ విషయంకూడా నాకు తమరు కిందటి సారి చెప్పారు.

అధి : అలాగా ! మనం కలుసుకోవటం ఇది మొదటిసారికాదా ఏమిటి ?

4 వ అతను : కాదండి. నేను 1918 ఫిబ్రవరి 9 న తమ దర్శనం చేసుకున్నా.

అధి : అలాగా...మీ చేతిలోది ఏమిటదీ ? ఇలస్ట్రేటెడ్ వీక్లీయే ?

4 వ అతను : చిత్రం.

అధి : లేకెట్టే ?

4 వ అతను : అవునండి.

అధి : క్రాస్ వర్డ్ పజిల్స్ వేస్తుంటారా ఏం ?

4 వ అతను : వేస్తుంటానండి.

అధి : ఎప్పుడన్నా ప్రైజ్ కొట్టారా ?

4 వ అతను : మూడుసార్లు వన్ ఎరర్ ప్రైజు వచ్చిందండి. టూ ఎరర్ ప్రైజెస్ చాలాసార్లు వచ్చాయి.

అధి : (అనూయతో) నయమే. నా కింతవరకు ఏ ప్రైజూ రాలేదు...చూడండి ఎనిమిది డౌన్ ఏం వేస్తున్నారు, బైండా, కైండా, మైండా, వైండా ?

4 వ అతను : అక్కడ ఫైండ్ సరిపోతుందనుకుంటానండి.

అధి : నా కలా తోచడంలేదు. ఏమైతే ప్రైజులు కొట్టిన వాడివి కనక నిన్ను కాడంటానికి లేదు...పోతే ట్యూంటే

టూ ఎక్రాస్ ఏం వేస్తున్నారు? వార్టా, వార్డా, వార్నా,
వార్గ్వా?

4 వ అతను : నాకు వేర్ బాగా ఉన్నటు తోచిందండి.

అధి : వేరా ? ఒక్కనాటికీ కాదు.

4 వ అతను : మీరన్నది నిజమేనండి. చెప్పలేం !

అధి : (అనుమానంతో) నువు నిజంగా వేర్ వేస్తున్నావా
ఏమిటి ?

4 వ అతను : ఈ సారి కది బేంకర్ గా పెట్టుకున్నానండి.

అధి : పోనీ అదికూడా ఒక ఆల్టర్ నేటివ్ గా వేసి చూస్తాను.

ఇంతలో పోయిందేమిటి ? పదిహేడు డౌన్ ఏమిటి ?

పోలా, మోలా, సోలా, రోలా ?

..

4 వ అతను : రోలే కాస్త బాగుందేమోనండి.

అధి : నేనూ అలాగే ఫీ లయాను. ఈ సారి బంపర్ కొట్టాలని
ఉంది. 36 సౌల్యాపన్లు పంపిస్తున్నాను. ఏచిన్న ప్రైజన్నా
రాకపోతుందా అని.

4 వ అతను : రాకేం చేస్తుందండి.

అధి : నీకేదన్నా సిస్టం ఉందా ?

4 వ అతను : పెద్ద సిస్టమేమీ లేదండి. అనేక పేపర్ల వాళ్ళు
తమ సౌల్యాపన్లు వేస్తారు చూడండి. వాళ్ళందరికీ నాలు
గేసి తప్పలు వచ్చేలాగ సౌల్యాపను తయారుచేస్తానండి.
ఎప్పుడన్నా తగులుతుంది.

అధి : థేమ్. నీయిక్తి బాగుందిసుమా. ఈసారి ఆపని చేసి
చూస్తాను.

4 వ అతను : దానిమీద ఆధారపడకండి, అట్టే, అప్పటికీ అనేక వేల సామ్యమున్నంటాయి.

అధి : (ఆశ్చర్యంగా) అలాగా?... అన్నట్టు అసలుపనికి వద్దాం ... (కాగితాలు తిప్పతూ) ఇదుగో, మీ అప్లికేషన్ (చదువుతూ) కే. ప్రకాశం... బియ్యే. 1939, డి. మేధ మెటిక్స్... పార్ట్ ఎక్స్ ప్రియన్స్ కి ఏళ్లా? అది కూడా ప్రెస్ ఎకాంట్స్ లో. ఐయూమ్ సారీ, మాకు కనీసం ఐదేళ్ళ అనుభవం ఉన్నవాడు కావాలి. అయినా మీ కన్న క్వాలిఫైడ్ మాన్ దొరక్కపోతే తెలియజేస్తాను. కాని అంతకంటే హోప్ ఇవ్వలేను. గుడ్ డే.

4 వ అతను : శలవండి.

అధి : (బెల్ కొడతాడు. సిపాయివస్తాడు) బోయ్. ఇంకొకరిని పంపించు (సిపాయి పోతాడు) డామిట్. (బెల్లు గబ గబా కొడతాడు, సిపాయి మళ్ళీవస్తాడు) బోయ్ పరగెత్తుకు పోయి ఇప్పుడు వెళ్ళిపోయినాయన్న పిలుచుకురా... మిస్టర్ రావు చెప్పిన మనిషి అతనే.

సిపా : (అనుమానంగా) అయ్యో ?

అధి : (తొందరగా) ఇప్పుడు వెళ్ళిన మనిషిని అర్జంటుగా పిలుచుకురారా.

సిపా : చిత్తం... (పరిగెత్తుతాడు)

(ఆలిండియా రేడియో సౌజన్యంతో)

మ ధ్య వ ర్తు లు

స్థానం - రాధ ఇల్లు

కాలం - ఒకనాటి సాయంకాలం, దీపాలుపెట్టే వేళ.

పాత్రలు - రాధా, దాసు.

దాసు : [తలుపు తట్టి]—ఎవరండీ లోపలా ?

రాధ : [లోపలనించి గట్టిగా] ఎవరువారు ?

దాసు : కొంచెం తలుపు తీస్తారా ?— [రాధ తలుపు తెరిచింది] జానకీదేవిగా రుండేది ఇక్కడేనాండి ?

రాధ : అవును. లోపలికి రండి. అలా కూర్చోండి. ఏం పని మీద వచ్చారు ?

దాసు : తమతో ఒక ముఖ్య విషయం మాట్లాడి పోదామని వచ్చాను. పై వాళ్ళెవరూ లేరు కద ?

రాధ : ఆశ్చర్యంతో - న్నాతోనా ? మీ రెవరోకూడా—

దాసు : నాపేరు దాసంటూ రండి. నేను శివానికి ప్రాణ స్నేహితుణ్ణి. లేకపోతే, నేనింతదూరం వచ్చిఉండను. [కొంచెం కోపం తెచ్చుకుంటూ] మొహాన అంటున్నానని కోపగించకండి, మీరు మా శివానికి చాలా అన్యాయం చేశారు.

రాధ : [కంగారుగా] నే నసలు— నా కస లే దురుద్దేశమూ లేదు. ఎంతో సదుద్దేశంతోనే ఆపని—శివంగారికి రహస్యం తెలిసిందా ఏమిటండీ ?

దాసు : ఇలాటి రహస్యా లెక్కడైనా దాగుతాయాండి ? మీ రిప్పటికైనా ఈ ప్రయత్నం మానుకుంటే చాలా

బాగుంటుందని నే నలహ ఇస్తున్నాను. మధ్య జోక్యం కలిగించుకున్నందుకు ఊమించండి. శివం నా ప్రాణ స్నేహితుడు కాకపోతే నేనింతదూరం—

రాధ : వచ్చివుండరు. అవును. నాది పొరపాటే. ఒప్పుకుంటాను. అయినా నా కెందుకొచ్చిన బాధలెండి.

దాసు : [తృప్తిపడినవాడల్లా] నే నింతదూరం రావటం వృథా కానందుకు చాలా సంతోషంగా వుంది. నే నడగ్గానే మీరు నామాట ఒప్పుకుంటారని కల్లోకూడా అనుకోలేదు. ఉపేక్ష చేసినట్టయితే కొంపలు కూలిపోయేవి.

రాధ : అంత ప్రమాదం ఏమీలేదులెండి. నాకు ప్రాణం వ్లిసిగిపోయి త్వరలోనే విరమింతా మనుకుంటూనే ఉన్నాను.

దాసు : (మరింత సంతోషంతో) ఈసంగతి చెబితే మా శివం మరి సంతోషిస్తాడు.

రాధ : ఇందులో సంతోషించేందు కేముంది లెండి. ఆయన్ని ఆసాంతం మోసపుచ్చాలని నాకెప్పుడూ ఉద్దేశంలేదు.

దాసు : (పారవశ్యంతో) నిజంగానా ? అయితే నాప్రియత్నం పూర్తిగా ఫలించినట్టే—నే నిప్పుడన్న ముక్కలోవుండే అంతరార్థం మీ కొకనాటికన్నా తెలికపోదు. సమయం వచ్చినప్పుడు నేనే చెబుతాను లెండి. ముందు మీరూ శివమూ పెళ్ళాడేస్తే, తప్ప. నేను హాయిగా గుండెమీద చెయ్యేసుకు నిద్రపోను.

రాధ : (తేలుకుట్టినట్లుగా కయ్యమంటూ)-ఇదేమిటండోయ్ ?

మా మంచిమాటే చెప్పారే ? ఈ సలహా చెప్పటానికా ఇంతదూరం వచ్చామా ? చాలైంది.

దాసు : (చిన్నబుచ్చుకొని) — మీరు నా ఉత్సాహమంతా తగలేస్తున్నారు. మీ ధోరణిచూచి ఇప్పటికన్నా మీరు శివానికి న్యాయం చెయ్యటానికి తీర్మానించు కున్నారు గదా అని ఎంతో సంతోషించాను. మీరు శివాన్ని పెళ్ళాడటం మీ కనీస ధర్మం. కాదని ఏ పెద్దమనిషినన్నా అనమనండి. మీ ఉత్తరాలు—

రాధ : నే నా ఉత్తరాలు సమద్దేశంతోనే రాశాను బాబూ అంటూంటే వినిపించుకోరే. పెద్దమనిషిహృదయం ఎంత భేదించిపోతోందో అని జాలిదలచి ఆ ఉత్తరాలు రాశాను. అంతే కాని, ఆయనగార్ని పెళ్ళాడాలనే దురుద్దేశం నా కెన్నడూ లేదు

దాసు : (కోపంతో) మీమీద నా కేర్పడ్డ మంచి అభిప్రాయమంతా ఈ ఒక్క ముక్కతోనే మంట గలిపేశారు. లోపల ప్రేమలేనప్పుడు మీ రా ఉత్తరాలు రాయవలసిన అగత్యం లేదు. ఆ ఉత్తరాలతో నా స్నేహితుణ్ణి మీరు నిష్కారణంగా రెచ్చగొట్టారు. లేనిపోని ఆశలు కల్పించారు.

రాధ : అటువంటి ఆశ నేను కల్పించానని ఆయనకుతోస్తే నేరుగా నా కాయన రాసి వుండవలసింది.

దాసు : (చిన్న గొంతుతో) — ఆ తప్పు నాదే. తుమించాలి. నారహస్యం మీరు తెలుసుకుంటారని అనుమానం పోలేదు.

రాధ : ఇందులో మీ రహస్యం ఒకటుందా ఏమిటి?

దాసు : (బిడియంగా)-మరి ఎవరి సంతకంతోనో రాసిన ఉత్తరా
లన్నీ రాసిందెవరనుకున్నాడు ?

రాధ : (ఆశ్చర్యంతో)-ఆ ? ఏవిటి? ఇంత మోసంచేసి,
మీరే నాదగ్గర కేమిహం పెట్టుకొచ్చి, ఇన్ని తిట్లు
జిట్టారో ముందు చెప్పండి. నన్ను నోటికొచ్చిన మాట
లన్నీ అన్నారే.

దాసు : ఊమించాలి. నావల్ల తప్పేజరిగింది. మీ యిద్దర్నీ
ఎట్లాగయినా కలపాలనే సదుద్దేశంతోనే నే నా ఉత్తరాలు
రాశాను.

రాధ : ఆమాటంటేనే నాకు మంటైతేసి. మమ్మల్నిద్దర్నీ కల
పాలని మీ కెందు కా తమా తమా ? మీ శివంగా రే గం
గలో దూకితే నాకేం ?

దాసు : (బతిమాలుతూ) అలా అనకండి. కొంపతీసి నామీది
కోపంకొద్దీ మీరు మా శివాన్ని పెళ్ళాట్టం మాత్రం
మానకండి ?

రాధ : శివమో! శివమో! ఆయనతో నాకేం ప్రసక్తి. నే నా
గొడవంతా మానుకున్నానని చెప్పాను కానూ ?

దాసు : మీ రూ అనటం భావ్యంకాదు. ప్రేమ ప్రకటించ
టంలో మా శివం చవటే కావచ్చుగాని, వాడికి మీ
మీదనిజంగానే ఎంతో ప్రేమ ఉందని చూడగా చెప్పగల్గు-

రాధ : ఆయన ప్రేమతో ప్రసక్తి లేదు. ఆయన ఏ గంగలో
దూకినా నేను కాదనను. ఎంతచెప్పినా నా అభిప్రాయం
మీరు స్పష్టంగా గ్రహించకుండా ఉన్నారు.

దాసు : (విరక్తిగా) మీరంత నిక్కచ్చిగా చెప్పేసినాక ఇంక మాట్లాడి మటు కేం ప్రయోజనం? నాకిక సెల విప్పించండి. కాని వెళ్ళే ముందొక్క ముక్క చెవుతాను. మీ రిప్పుడు చేసుకోబోయే వివాహంకూడా తొందర పడి చేసుకోండి. మీలో అసలు ప్రేమించే శక్తి వుందా అని నాకు సందేహంగా వుంది. ఎంచేతనంటే! లోపల ఏమీ లేకుండా, అంతచక్కని ఉత్తరాలు రాశారంటే నే నిప్పటికీ నమ్మకంలేకుండా ఉన్నాను. నామాటవిని మీరు పెళ్ళి అదీ పెట్టుకోక హాయిగా కట్టుకథలు రాసుకోండి. మీ లేం రాసినా ప్రపంచాన్ని ఇట్టే నమ్మించగలరు. వస్తా నండి, జానకీదేవిగారూ, దయవుంచండి.

రాధ : (మళ్ళీ తేలుకుట్టిస్తూగా) ఏమండోయ్. మీ పేరే మిటో, ఒక్కమాట. ఒక్కక్షణం కూచోండి.

దాసు : తిరిగివచ్చి-నా పేను దాసంటారండి. ఎందుకు పిలిచారు?

రాధ : నేను రాసిన ప్రేమలేఖలు మీ రభినందించినప్పుడు మీరు రాసిన లేఖలను గురించి నా అభిప్రాయం వివరా?

దాసు : నా శక్తి సామర్థ్యాలు నే నెరక్కపోలేదు లెండి. నా రాతలో ఏమాత్రం పసవున్నా మీకూ, శివానికి కలవలేకపోయ్యేవాణ్ణా?

రాధ : ఆయనమాట ఎత్తకండి. మీరు కృత్రిమంగా రాయ లేదేమో, పాపం! ఆ ఉత్తరాలన్నీ మనస్ఫూర్తిగా రాసినవేనా?

దాసు : [అనుమానిస్తూ] — ఒక విధంగా మనస్ఫూర్తిగా

రాసినవనే చెప్పాలి. మీ ఉత్తరాలుచూసి నిజంగా మీకు హృదయం వుందనుకున్నాను.

రాధ : ఆ ఉత్తరాలద్వారా నన్ను మీ రేమాత్రమో ప్రేమించారేమో కదూ ?

దాసు : (నిర్భయంగా) — అవును. వాపరికం దేనికీ ? ప్రేమించాను. అయితే, నా కోసం కాదు, నా ప్రాణస్నేహితుడు శివంకోసం.

రాధ : అతని సంగతెత్తకండి బాబూ అంటే వినరే ? అయితేనూ, దాచకుండా చెప్పండి. సంతాన నా కో ప్రేమ లేఖ రాద్దామని మీకు కోరిక ఎన్నడూ పుట్టలేదూ ?

దాసు : నా ఉత్తరాలకి సమాధానంగా మీరు రాస్తున్నారు గనక ఒకవేళ అలాటి తుచ్చమైన కోరిక ఎప్పుడన్నా పుడితే పుట్టి వుండుగాక, దాన్ని నిగ్రహించే శక్తి నాలో లేకపోలేదు. సుమండీ.

రాధ : నాకు ప్రేమలేఖలురాయా అనేది తుచ్చమైన కోరికా? ...చూడండి, నే సందమైన మనుషుల్లో జతేనంటారా ?

దాసు : కావచ్చుగాక. శుష్క అందంలో ప్రయోజనమేమున్నదండీ ? హృదయమనేది లేకపోయిన తరవాత పై అందాలు దేనికి ?

రాధ : నన్నకారణంగా తిట్టిపోస్తున్నారు. నా ప్రేమలేఖలన్నీ పెద్దమనిషి తరహా అయినా పాటించకుండా చదివేసి నాకు హృదయంలేదని ఎట్లా అనగలుగుతున్నారో నా కర్థం కాకుండా వుంది.

దాసు : మీరు శివాన్ని వంచించారు. అతని మీద ప్రేమ లేకుండా అతనికి ప్రేమలేఖలు రాయటం!

రాధ : హృదయంలేని పని. అదేనా మీ రనేదీ ?

దాసు : నే నేమిటి ? ఎవరైనా అంటారు.

రాధ : అయితే మీరు చేసిన పనేం బాగుందీ ? నా మీద ప్రేమవుండే ఆ ప్రేమలేఖ లన్నీ రాశారా? అవి నా హృదయాన్ని ఎంత రెచ్చగొట్టాయో మీకేం తెలుసునూ ? నేను మీ స్నేహితుణ్ణి పెళ్ళాడనంటే నన్ను మాటలన్నాకే, నన్ను మీ రెందుకు పెళ్ళాడరాదూ ?

దాసు : కంగారుగా-ఇదిచాలా అన్యాయం.

రాధ : ఎందువల్లో ? నేను ప్రేమలేఖలు రాస్తే హృదయంతోటే రాయాలేం ? మీరుమటుకు హృదయం లేకుండా రాయొచ్చేం?

దాసు : నేను కనీసం మరో పేరుతో రాశానుకద ? ఒకవేళ నా లేఖలు మీ హృదయాన్ని కదిలిస్తే దానిఫలం ఇంకొక రనుభవించాలనిగద నా అభిప్రాయం.

రాధ : ఆ లేఖలు రాసేది మీ శివంగారు కాదని నేను కనుక్కున్నానుగా.

దాసు : దానికి నేను బాధ్యుణ్ణనడం ధర్మమా ? కనుక్కోరమకున్నాను.

రాధ : ఫోర్జరీ చెయ్యటమేనా మీ బాధ్యత ? మీ సంగతి కూడా నే నడగను. నా సంగతి చెప్పండి. ఎవరో నాకు ప్రేమ లేఖలు రాస్తున్నారని నాకు తెలుసును. ఆ లేఖల ద్వారా నే నాయన్ని ప్రేమించి జవాబులు రాశాను. ఆ

మనీషి నన్ను పెళ్ళాడటం కనీస ధర్మం, అవునంటారా ?
కాదంటారా ?

దాసు : అసంభవం. నేను మిమ్మల్ని పెళ్ళాడను. పెళ్ళాడలేను.
క్షమించాలి.

రాధ : క్షమించను. క్షమించలేను. ఎందుకని పెళ్ళాడకో కాస్త
చెబుతారా ?

దాసు : నా మనస్సులో మీరు నా ప్రాణ స్నేహితుడైన—

రాధ : హరి హరి!

దాసు : (మొండిగా) నా ప్రాణ స్నేహితుడైన శివం భార్య
అయిపోయినారు ఆ భావం ఇక మారదు.

రాధ : అంటే నేను మీ భావంకోసం మీ స్నేహితుణ్ణి
పెళ్ళాడనా ?

దాసు : మానెయ్యండి. కాని నన్ను మాత్రం పెళ్ళాడ
మనకండి.

రాధ : నన్ను పెళ్ళాడమని మిమ్మల్ని నేను కోరలేదే.

దాసు : ఇది చాలా అన్యాయం. ఇప్పుడేకదా నన్ను పెళ్ళాడ
మని అడిగారు?

రాధ : పెళ్ళాడమంటే మీకెంత కష్టంగా ఉంటుందో
తెలియజెప్పాను. ఆవిధంగానైనా నాస్థితి గ్రహించ
గలుగుతారేమో నని.

దాసు : (నిర్బహుళో) అయితే నన్ను నిజంగా పెళ్ళాడాలని
మీరు కోరనే లేదన్నమాట.

రాధ : చూశారా ? మిమ్మల్ని పెళ్ళాడతా నన్నా మీ
కోరికమే. వాద్దన్నా కోరికమే. నే నంటున్నానని కోరిక

గించుకోకండి. మీరు అహంకారం జాస్తి. నన్ను పెళ్ళా
డాలని మీ స్నేహితుడి కే కోశానా లేదు. ఈ నిర్ణయం
మీ అంతటే మీరే చేశారు. మీ స్నేహితుడిచేత ఉత్త
రాలు రాయించటానికి ఎంతో ప్రయత్నించారు. మీ
స్నేహితుడు విన్నేడు. మీ కోపం వచ్చింది. ఆ ఉత్తరా
లేనో మీరేరాశారు. కాని పని సాగలేదు. మీ స్నేహి
తుణ్ణి నాదగ్గరికి పంపాలని చూశారు. అతను కదలేదు.
అప్పటికీ మీ అహంకారం అపజయం ఆమోదింపలేదు.
బయల్లో చక్కా వచ్చారు. నావేపునించి ఏమన్నా కద
లిక పుడుతుందేమో అని చూశారు. సాగలేదు. నన్ను
తిట్టేశారు. ఇదంతా నిజమేనా ?

దాసు : ఆశ్చర్యం. చూసికొట్టిన వివరంగా ఎలా చెబు
తున్నారో. నే నూహించలేకుండా వున్నాను. మీ దగ్గర
ఏదో గారడీ విద్య వుండాలి.

రాధ : వేరే గారడీవిద్య ఏమీలేదు. నేను మీలాంటిదాన్నే.

దాసు : నా కర్థంకావటం లేదు.

రాధ : మీరు మీ స్నేహితుణ్ణి ఎన్ని తిప్పలు పెట్టారో,
నేనూ మా జానకిని అన్ని తిప్పలూ పెట్టాను.

దాసు : మీ ఏమిటన్నారూ? మీరు జానకీదేవి గారు
కానూ ?

రాధ : కాను, నాపేరు రాధ. నే నిక్కడ కాలేజీలో చదువు
కుంటున్నాను.

దాసు : నన్నెంత పూజ్ చేశారు. ఏం యేలాగో మాట్లా
డానూ.

రాధ : మిమ్మల్ని మీరే ఫూల్ చేసుకున్నారు.

దాసు : (కొంచెం ఆగి) అయితే చూడండి, మీ పేరేమి టన్నూరూ ?

రాధ : రాధ.

దాసు : చూడండి, రాధాదేవిగారూ ? నా ఉత్తరాలు నిజంగా మీకు నచ్చాయా ?

రాధ : మీరు కూడా కట్టుకథలు రాయటానికి పనికొస్తారనే తోస్తుంది.

దాసు : నే నొకటి రెండు కథలు రాశాను సుమండి. టూకీగా చెప్పమన్నారా ?

రాధ : నాకాట్టే తొందరపనేమీలేదను కోండి. పరీక్షలుకూడా ఇంకా నాలుగుగోజులదాకా లేవు.

దాసు : మరేం ? అయితే, చూడండి. ఈ కథ నాకు మొదటి సారి ఎప్పుడు సజెస్ట్ అయిందంటే మీరు డిసెంబరు 27 న ఉత్తరం రాశారు చూడండి. ఆ ఉత్తరం నాకు 30 న అందింది. జనవరి ఒకటిలోపుగా నా మొదటి కథ రాసేయ్యాలని తీర్మానించుకున్నానూ, ఎంతకీ ప్లాటు దొరకలేదూ, ఇంతలో మీ ఉత్తరం వచ్చిందీ. ఆ ఉత్తరం అయిదారు సార్లు చదివేసి అవతల పెట్టేశానూ. ఇంతలో చట్టన చక్కనిభావం తగిలింది. వెంటనే...

తా జా ప్ర చు రణ లు

పం. జవహర్లాల్ నెహ్రూ ఆత్మ కథ

ప్రపంచ శాంతి కై అనవరత అద్భుత కృషి చేయుచు విశ్వప్రజానీకముచే లోకోత్తర పురుషుడుగ కొనియాడబడు చున్న మన ప్రధాని స్వీయ చరిత్ర. 1/8 డెమ్మి సైజులో, చక్కని గ్లేజు కాగితం మీద ముద్రింప బడిన 772 పుటల మహాగ్రంథము. అందమైన బైండు. ఆకర్షణీయమైన రెండు రంగుల జాకెట్టు. వెల. రు. 10-0-0

య మ కూ పం

రచయిత : అలెగ్జాండర్ కుపిన్

ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిచెందిన మహోత్తమ నవల. వివిధభాషలలో లక్షలాది ప్రతులు అమ్ముడైన ఈ ప్రసిద్ధనవల ప్రతివారు చదివి తీరాలి. 370 పుటలు. మూడురంగుల ముఖచిత్రం.

వెల. రు. 4-0-0

బా పి రా జు క థ లు

అడివి బాపిరాజుగారి కథా సంపుటములు 1 అంజలి 2 రాగమాలిక 3 తరంగిణి అత్యంతాకర్షణీయంగా నూతన ముద్రణలు వెలువడినవి. విడిగా ఒక్కొక్కటి రు. 1-8-0. మూడు పుస్తకములు మేలైన గ్లేజు కాగితం పై ముద్రింపబడి ముచ్చటగా బైండు చేయబడిన లైబరీ కూర్పు.

వెల రు. 5-0-0

కు టుం బ రా వు నా టి క లు

తెలుగు కథా రచయితలలో అగ్రగణ్యులుగా ప్రేర్యద సిస (శ్రీ) కొడవటిగంటి కుటుంబరావు గారి రచనలను ప్రసా

రిత నాటికలు. ఇవి చదువుతూంటే పఠితల హృదయాలను
కుప్పిగొంతులు వేయిస్తాయి.

1. కామినీ హృదయం	1-0-0
2. జీవితేచ్ఛ	1-0-0
3. యథార్థవాది	1-0-0

మొత్తం నాటికలు క్లబ్ కాగితం పై ముద్రింపబడి
బైండు చేయబడిన లైబ్రరీ కూర్పు రు. 4-0-0

పు న ర్జ న్మ

రచన :- బెల్లంకొండ రామదాసు ఆంధ్రీనాటక కళా పరిషత్తు
వారి ప్రథమ బహుమతి పొందిన స్త్రీజనాటకము. 1-8-0

క థ లు

అబ్బాస్ కథలు [కె. ఎ. అబ్బాస్] హృద
యాన్ని ద్రవింపజేసే కథలు రు. 1-4-0

వెరినాడు [ట్రాల్స్టాయ్] రు. 1-8-0

పిల్లల తెలివితేటలు ["] పిల్లల
ప్రశ్నలకు జనాభివ్యతేని పెద్దల తికమకలును
తెలిపే సంభాషణలు రు. 0-12-0

పిలల ప్రసంగ కథలు వినోదంపాటు
విజ్ఞానం కలిగించే కథలు రు. 0-8-0

చదువుకున్న పిల్ల [జర్మను కథ] రు. 0-10-0

ఇంద్రజాలం రు. 0-8-0

శరత్ పిల్లల కథలు రు. 0-12-0

ఆ ద ర్శ గ్రం థ మం డ లి, విజయవాడ-2.

